

Nejbohatší muž v Babylóně

Nejlepší kniha,
která kdy byla napsána
na téma bohatství.
Je vynikající inspirací
a návodem,
jak zbohatnout!

GEORGE S. CLASON

Budoucnost každého z vás je jako daleká cesta, na které chcete něčeho dosáhnout.

Aby se vaše životní plány a touhy splnily, potřebujete vědět jak úspěšně zacházet s penězi. V následujících stránkách se dočtete o finančních pravidlech, která vám pomohou naplnit peněženky a přispějí tak k vašemu spokojenějšímu životu.

Finanční zákony jsou univerzální a neměnné jako zákon zemské přitažlivosti. Dokážou vám tak jako mnohým před vámi, že jsou klíčem k většímu zisku, vzrůstajícím úsporám a k celkovému úspěchu.

PENÍZE MÁ TEN,
KDO VÍ,
JAK JE ZÍSKAT

1. Začít ukládat
2. Kontrolovat vydání
3. Zvětšovat příjem
4. Zabezpečit majetek před ztrátou
5. Výhodně investovat do bydlení
6. Zajistit si důchod na stáří
7. Zvyšovat svou výdělečnou schopnost

NEJBOHATŠÍ MUŽ V BABYLÓNĚ

George S. Clason

*Překlad této knihy věnuji
svým nejbližším a všem těm,
kteří mají zájem dozvědět se,
v čem tkví tajemství
úspěchů* M. K.

© George S. Clason, 1955, 1954, 1947, 1946, 1940, 1937, 1936, 1933, 1932, 1931, 1930, 1926
Translation © Marta Kotyza, 1995
ISBN 80-85387-30-1

Předmluva

Prosperita národa záleží na finančním úspěchu každého jedince. Tato kniha se zabývá osobním zdarem každého z nás, protože blahobyt je výsledkem lidských snah a schopností. Klíčem k úspěchu je správná příprava, v níž by měly být v souladu naše názory a činy.

Kniha by měla přispět k naplnění peněženek a k dobrému pochopení ekonomických zákonů, měla by nabídnout rady těm, kteří se snaží uspět při získání, udržení a rozšiřování kapitálu.

Vrátíme se tedy do Babylónu, kolébky civilizace, kde se zrodily i základy finančnictví, které jsou uznávány a užívány na celém světě dodnes.

Autor by si velice přál, aby je čtenáři přijali a s jejich pomocí vyřešili své problémy. Těm, kteří se o získané poznatky podělí s přáteli, zaměstnanci nebo partnery, srdečně děkuje. Důkaz, že úspěchu dosáhl člověk, který zkušenosti a zásady použil v praktickém životě, mu přináší největší zadostiučinění.

Babylón se stal nejbohatším městem starověku, protože jeho obyvatelé byli nejbohatšími lidmi své doby. Uměli ocenit hodnotu peněz, znali zákon o zisku a tvorbě úspor, řídili se pravidlem, že peníze dělají peníze. Dokázali to, po čem všichni toužíme - mít bezpečně zajištěnou budoucnost.

G. S. C.

*Penězi se dá měřit
každý úspěch.*

*Za peníze si může člověk
všechno dopřát*

*Peníze má ten, kdo ví,
jak je vydělat.*

*Pro peníze platí stejné zákony
jako před šesti tisíci lety
v Babylóně.*

Lidská touha po zlatě

Bansir, stavitel vozů z města Babylónu, seděl na zídce, která ohraničovala jeho pozemek, a smutně hleděl na svůj skromný dům a otevřenou dílnu, kde stál nedokončený vůz.

Jeho žena se občas objevila u vchodu a kradmými pohledy mu připomínala, že polední přestávka končí a že by se zase měl dát do práce. Čekalo jej čištění a malování, utahování kůže na loukotích kol. Musel připravit vůz k předání zákazníkovi a požádat o zaplacení účtu.

Nicméně seděl dál nečinně. Myšlenky se mu neustále vracely k problému, na který nenacházel odpověď. Slunce nemilosrdně pražilo, jak je v údolí Eufratu obvyklé. Kapičky potu se mu perlily na čele a padaly na snědou zarostlou hrud'.

Za jeho domem se tyčily vysoké terasy královského paláce. Poblíž, jako by vyrůstal z modrého nebe, se vypínal zářící chrám boha Balla. Ve stínu chrámů a dalších monumentálních budov se krčil jeho ubohý domek v řadě ostatních ještě horších. Babylón před-stavoval směs velikosti a ubohosti, směs nezměrného bohatství a neskutečné bídy. Byl přeplněný, stavěný bez jakéhokoli plánu a neměl ani řádné obranné hradby.

Když se Bansir otočil, slyšel i viděl pestrou směsici - rachotící vozy boháčů, pobíhání obchodníků v klapajících sandálech a pokřik bosých ubožáků. Všem překážel zástup královských služebníků, kteří nesli na hlavách vědra z kozí kůže naplněná vodou k zalévání visutých zahrad.

Bansir byl tak zabrán do svých úvah, že vůbec nevnímal rušné město. Probral se až při nečekaném zvuku lyry. Otočil se a uviděl příjemnou usměvavou tvář svého nejlepšího přítele, muzikanta Kobbího.

„Ať bohové shlédnou na ty, kteří jsou velkodušní“, začal Kobbí se vznešeným pozdravem. „Zdá se, že jsou ti nakloněni, když nemusíš pracovat. Těším se z tvého štěstí a rád bych se s tebou o jejich přízeň podělil. Modlím se, aby obdařili také mne. Ty musíš mít plnou peněženku, protože jinak bys určitě pracoval v dílně. Půjč mi dva zlatáky, vrátím je, až mi dnes večer pán zaplatí. Pak ti je hned přinesu.“

„Kdybych měl dva zlatáky“, odpověděl zasmušile Bansir, „nikomu bych je nepůjčil. Tedy ani tobě, milý příteli, protože dva zlatáky by byly celý můj majetek. Nikdo přece nepůjčuje všechno, co má, ani nejlepšímu příteli.“

„Cože?“ vybuchl překvapeně Kobbí. „Ty nemáš v peněžence ani zlaták a klidně si tu sedíš? Proč nedoděláváš vůz? Jak si chceš vydělat na živobytí? To není dobré, kamaráde. Kde je tvoje energie? Nebo na tebe bohové seslali starosti, o kterých nevím?“

„Ano, trápení je taky od bohů“, přisvědčil Bansir. „Všechno začalo, když se mi zdálo, že jsem boháč. U opasku jsem měl nádherný měšec, který byl plný mincí. Měl jsem zlatáků, že jsem je nedbale rozdával žebrákům. Měl jsem tolik stříbra, že jsem mohl koupit ženě všechno, co si přála. Neměl jsem strach o budoucnost a stříbro jsem utrácel bezstarostně. Byl to nádherný

pocit, kamaráde. Vůbec bys ve mně nepoznal těžce pracujícího člověka. Obličej mé ženy byl bez vrásek, celá zářila štěstím a usmívala se jako v den naší svatby.“

„To byl hezký sen“ přisvědčil Kobbi. „Ale proč tady teď sedíš jako socha na zdi?“

„Proč? Když jsem se probudil, zjistil jsem, že se mi všechno jen zdálo a že mám měsíc pořád stejně prázdný. Úplně jsem se z toho zpotil. Pojď, posad' se a probereme to spolu. Jak říkají námořníci, jsme přece oba na jedné lodi. Jako studenti jsme se chodili učit ke kněžím a dělili jsme se o každou radost. Dobrými přáteli jsme zůstali i v dospělosti. Byli jsme docela spokojení. Práce nám nevadila a pak jsme snadno utráceli. Vydělali jsme spoustu peněz, ale nepoznali jsme uspokojení z bohatství. Jenom o něm sníme. Nejsme jako hloupé ovce? Žijeme v nejbohatším městě světa. Ti, kteří cestují, říkají, že se mu žádné jiné město nevyrovná. Takovou má pověst, a přitom my dva jsme úplné nuly. Půl života jen dřeme a nic nemáme. Když chceš půjčit dva zlatáky a vrátit je, až ti pán zaplatí, já musím odpovědět, že se s tebou rád podělím, ale bohužel jen o prázdnou peněženku. Jak je to možné? Proč nemůžeme mít víc než na jídlo a ošacení? A co naši synové, nebudou na tom jako my? Budou žít se svými dětmi v neustálé bídě a jíst jen kaši a kyselé kozí mléko?“

„Tak jsi ještě nikdy nemluvil, co se známe,“ zaraženě odpověděl Kobbi.

„Protože jsem nikdy tak nepřemýšlel. Od rána do večera jsem pracoval. Dělal jsem vozy, jaké v širokém okolí nikdo neuměl. Pořád jsem tajně doufal, že bohové ocení mou dovednost a dají mi příležitost, aby má práce byla spravedlivě oceněna. Nic se však nestalo a tak mi došlo, že pro mne bohové nic neudělají. Proto je mi smutno. Chtěl bych být bohatý. Rád bych měl pole a krávy, pěkně se oblékal a měl hodně peněz. Jsem ochoten pro to udělat všechno, ale chci, abych dostal přiměřenou odměnu. Co je to s námi? Proč nemáme to, co boháci?“

„To bych taky rád věděl. Nejsem o nic víc spokojen než ty. To, co si vydělám hraním na lyru, velice rychle utratím. Často musíme pořádně šetřit, aby rodina měla co jíst. Rád bych si koupil dobrou lyru, abych na ní mohl všechno zahrát. Dokázal bych tak krásné melodie, že bych se nemusel stydět ani před králem.“

„Ano, takovou lyru potřebuješ. Nikdo v celém Babylóně neumí tak krásně hrát jako ty. Nejen král, i bohové by byli nadšeni. Ale copak se to dá, když jsme oba chudí jako nějakí otroci? Slyšíš zvony? Už jdou!“ A poukázal na dlouhou řadu napůl svlečených nosičů vody vytvářejících úzkou stužku podél řeky. Pochodovali v pětistupech, každý ohnutý pod tíhou vědra z kozí kůže naplněného vodou.

„Ten, kdo jim velí, má krásnou postavu,“ poznamenal Kobbi, když spatřil nosiče v popředí bez tíhy na hlavě. „Je vidět, že má pěkné postavení.“

„Je mezi nimi mnoho pěkných urostlých chlapů,“ souhlasil Bansir, „stejně dobrých jako jsme my. Ti vysocí, plavovlasí muži jsou ze severu, směřící se černoši z jihu a ti malí snědí muži z blízkých krajin. Všichni pochodují od řeky do zahrad, sem a tam, den co den, rok co rok. Mají se nač těšit! Tvrdou postel ke spaní a obilnou kaši k jídlu. Polituj ta ubohá hovada, Kobbi.“

„To víš, že je lituji. Ale také si uvědomuji, oč líp je nám, svobodným mužům, mohu-li to tak nazvat.“ „Pronásleduje mě myšlenka, že přece nemůžu žít rok co rok tak uboze. Jenom práce, práce a stále práce! Nemít žádný zisk, jen starosti o budoucnost.“ „Neměli bychom se zajímat o to, jak si druzí ob- starávají zlato a udělat to samé?“ Navrhnul Kobbi.

„To tajemství se dozvíme od těch, kteří je znají,“ řekl zamyšleně Bansir.

„Dnes“ pokračoval Kobbi, "jsem potkal našeho starého přítele Arkáda ve zlatém voze. Neodvrátil se ode mne, jak by mnozí v jeho postavení udělali. Naopak, zamával a všichni kolemjdoucí viděli, že zdraví a usmívá se na muzikanta Kobbiho.“

„Říká se o něm, že je nejbohatší muž Babylónu,“ podotkl Bansir.

„Proslýchá se na veřejnosti, že svým zlatem zásobuje královskou pokladnu,“ odvětil Kobbi.

„Je tak bohatý,“ přerušil jej Bansir, „že bych se obával jej potkat v noci, protože bych těžko odolal pokušení sáhnout do jeho objemného váčku s penězi.“

„Nesmysl,“ odseknul Kobbi, „lidské bohatství není v plném měšci. Ten měšec se rychle vyprázdní, nemáš-li zlatý pramen, z kterého jej můžeš pokaždé doplnit. Arkád má stálý příjem a může hradit všechna svá vydání.“

„Příjem - to je ono! Kdybych tak měl stálý příjem, i když sedím u zdi nebo někam cestuji. Arkád musí vědět, jak přijít k penězům. Možná, že by byl ochoten nám to tajemství prozradit. Snad bychom je pochopili,“ zvolal Bansir.

„Mám dojem, že poučil svého syna Nomasira. Slyšel jsem v hospodě, že odešel do Ninive a tam zbohatl. Jistě mu otec pomohl, když je nejbohatší v našem městě,“ řekl Kobbi.

„Kobbi, tys mě přivedl na skvělý nápad,“ svitlo najednou radostně Bansirovi v očích. „Za to nic nedáme, když se zeptáme na radu dobrého kamaráda. A to Arkád je, takže nám nic nebrání se na něj obrátit. Jsme chudí v tak bohatém městě. A chceme ze své práce něco mít. Pojd', zajdeme za ním a zeptáme se, jak na to.“

„Ted' si začínám uvědomovat, proč jsme vlastně nikdy nic neměli. My jsme totiž o tom nepřemýšleli. Ty ses jen dřel a vyráběl vozy pro Babylón, až ses stal uznávaným odborníkem, ale tím to končilo. Já jsem zase cvičil, až jsem se stal velmi dobrým muzikantem. O něco jsme usilovali a to se nám povedlo. Bohové nám laskavě pomáhali. Ale ted' jsme konečně přišli na něco, co je jasné jako slunce. Dozvíme se, jak to udělat, aby se nám dobře vedlo. A pak se určitě splní všechna naše přání.“

„Zajdeme k Arkádovi ještě dnes,“ rozhodl Bansir. „A pozveme staré kamarády, kteří jsou na tom jako my, aby si taky poslechli rady úspěšného muže.“

„Tys vždycky myslel na kamarády, a proto jich máš tolik. Uděláme to, jak říkáš. Ještě dnes půjdeme všichni za Arkádem.“

Nejbohatší muž v Babylónu

V Babylónu žil bohatý muž jménem Arkád. Byl široko daleko známý svým majetkem i svou dobročinností. Byl ke všem velice štědrý a přece jeho majetku stále přibývalo.

Jednou za ním přišli kamarádi z mládí a řekli mu: „Arkáde, máš víc štěstí než my. Stal ses nejbohatším člověkem v Babylónu, zatímco my denně bojujeme o holou existenci. Draze se oblékáš, jíš vybrané lahůdky, zkrátka žiješ se svou rodinou v blahobytu. My se šatíme a živíme velice skromně a ještě s nejvyšším úsilím. Kdysi jsme si byli rovni. Měli jsme stejné učitele, hráli stejné hry. Ani na studiích ani ve hrách jsi nikdy nijak nevynikal. Co tě známe, vždycky jsi byl takový jako my. Ani jsi více nepracoval a nebyl lepší než my, pokud to můžeme posoudit. Jak to, že osud byl k tobě tak štědrý a nás vynechal, i když bychom si zasloužili mít stejně?“

A Arkád odpověděl: „Jestliže jste zatím nezískali žádný majetek, je to proto, že jste se nenaučili znát zákony, které majetek podmiňují, nebo jste je náležitě nepochopili. Osud je vrtkavý a trvale nikomu štěstí nepřináší. Naopak, skoro každého, kdo získal bezpracně nějaký majetek, časem zničí. Takový člověk většinou v krátké době utratí všechno, co dostal. Zůstane mu jen touha po majetku, ale nedokáže jej získat. Jsou jiní, kteří sice mají majetek, ale přitom jsou chudáci. Neodvážují se nic utratit, protože si uvědomují, že nejsou schopni něco vydělat. Stále se bojí zlodějů a v podstatě vedou smutný život.

Pak jsou takoví, kteří sice majetek bezpracně získali, ale dokázali jej zvětšit a žijí spokojeně jako ostatní. Je jich ovšem velice málo. Já sám jsem o nich zatím jen slyšel. Přemýšlejte, jestli znáte někoho, kdo zdědil nějaké bohatství a dobře s ním hospodařil.“

Arkádovi přátelé se shodli, že má pravdu, a požádali jej, aby pověděl, jak se dopracoval k úspěchu.

„Už v mládí jsem měl rád všechno, co zpřijemňuje život. Uvědomil jsem si, že bohatství přináší mnohé požitky. Bohatství znamená moc. S bohatstvím je všechno možné. Můžeš si zařídit dům nádherným nábytkem, můžeš cestovat, plavit se do dalekých krajin, můžeš si pochutnávat na vzácných dovážených lahůdkách, můžeš si nakoupit šperky a sochy, můžeš vystavět chrám bohům, můžeš si dovolit vše, co ti přinese radost a životní uspokojení. Proto jsem se rozhodl, že budu o svůj úspěch bojovat, že nebudu patřit k těm, kteří jenom z dálky přihlížejí. Nespokojím se s nějakými levnými šaty nebo se špatným bytem. Ne, já chci patřit k vyvoleným.

Jak víte, pocházím z početné rodiny malého obchodníka a neměl jsem proto žádnou naději na dědictví. Uvědomoval jsem si, že nejsem nijak výjimečný, a abych dosáhl toho, po čem toužím, potřebuji znalostí a čas.

Pokud jde o čas, toho má každý mladý člověk víc než dost. Vy jste si však čas potřebný k získání majetku nechali ujít. Sami přiznáváte, že kromě rodiny, na kterou jste jistě právem patřičně hrdí, nemáte nic jiného.

Pokud se týká znalostí, je důležité je získat a umět použít v praxi.

Když jsem zjistil, jak se člověk dopracuje majetku, vytkl jsem si to jako prvořadý úkol, který se budu snažit splnit. Je moudré těšit se ze slunečního světla, než nastane večer. To tedy znamená těšit se ze života, dokud jsme mladí. Až se přiblížíme podsvětí, bude pozdě.

Našel jsem si práci jako písař a dlouhé hodiny jsem denně v dílně ryl do hliněných tabulek. Týdny a měsíce jsem dřel a pořád jsem nic neměl. Všechno jsem stačil utratit za jídlo, ošacení, poplatky bohům a další věci, které si již nepamatuji. Ale moje rozhodnutí zajistit si bezstarostný život stále trvalo.

Jednoho dne přišel do mistrova domu bankéř jménem Algamiš. Objednal si kopii Devátého zákona a řekl, že tabulka musí být hotová do dvou dnů. Když to dokážu, dostanu dva měďáky. Pracoval jsem usilovně, ale Devátý zákon je dlouhý, a tak když se Algamiš vrátil, úkol nebyl splněn. Velmi se rozčílil a kdy- bych byl jeho otrokem, jistě by mě zbil. Uvědomoval si však, že by mu to mistr nedovolil. Proto jsem se vůbec nebál a řekl mu: „Algamiši, ty jsi velice bohatý. Řekni mi, jak to udělat a já budu rýt celou noc. Ráno máš Devátý zákon hotový.“ Zasmál se a odpověděl: „Jsi pěkný šibal, ale budiž. Jsme dohodnuti.“

Dělal jsem celou noc i když mě nepředstavitelně bolelo v zádech a ze zápachu lampy jsem necítil hlavu a skoro už neviděl. Když Algamiš ráno přišel, tabulky byly hotové.

„Teď mi povíš, cos slíbil,“ řekl jsem mu. „Dodržel jsi naši dohodu, takže splním, co jsem říkal“ odpověděl velice mile. „Jsem už dost v letech a starý člověk rád mluví. Když si mládí přijde pro radu, dostane moudrost získanou věkem. Mýlně si však myslí, že letitá moudrost patří minulostí a neuznává její hodnotu. Pamatuji si: Slunce, které svítí dnes, už svítilo, když se narodil můj otec, a bude svítit i tehdy, až se můj poslední pravnuke bude ubírat do podsvětí. Myšlenky mladých jsou jako jasné světlo, které zasvítí ve tmě, jsou jako meteority na obloze. Zato moudrost věků je stálá jako světlo hvězd, podle kterého si i námořníci určují směr. Zapamatuji si moje slova, protože když je zapomeňš, byla tvá celonoční práce marná.“

Pak na mě bystře pohlédl zpod hustého obočí a rozhodně řekl: „Cestu k bohatství jsem objevil, když jsem se rozhodl, že *část peněz, které vydělám, mi patří*. Na to taky přijdeš.“ Stále se na mě pronikavě díval, ale nic víc už neřekl.

„To je všechno?“ zeptal jsem se.

„Ano, to je všechno, ale stačilo to proměnit pastýře v bankéře.“

„Ale já si přece všechno, co vydělám, nechám,“ rozčiloval jsem se.

„To ani zdaleka,“ odpověděl. „Neplatíš krejčímu, že ti ušije šaty? Neplatíš ševci, co ti šije boty? Neplatíš za jídlo? Můžeš žít v Babylónu bez utrácení? Cos ušetřil za poslední měsíc, cos ušetřil za rok? Jsi blázen. Platíš všem kromě sebe. Sloužil jsi hloupě druhým. To je to samé, jako kdybys byl otrokem a pán ti dával jídlo a šaty. Kdyby sis odložil jednu desetinu z toho, co vyděláš, kolik bys měl za deset let?“

Počítat jsem uměl dobře a tak jsem okamžitě od-pověděl.

„Máš pravdu jen napůl,“ oznámil mi. „Každý zlaták, který ušetříš, musí být tvůj otrok a pracovat pro tebe. Každý vydělaný měďák je jeho dítě a musí ti také sloužit. Když chceš zbohatnout, musíš vědět, že co ušetříš, musí vydělávat. Teprve potom budeš mít to, po čem

toužíš. Ty si myslíš, že jsem tě obelhal a okradl na mzdě za tvoje noční dílo,“ pokračoval, „ale já ti platím tisíckrát víc. Záleží na tobě, jestli pochopíš, co ti říkám. Část toho, co vyděláš, je tvoje. Nemělo by to být méně než jedna desetina. A nezáleží na tom, kolik vyděláš. Zaplat' nejdřív sobě. Z toho, co zbyde, zaplat' krejčímu a ševci, něco na obživu a něco pro bohy.

Bohatství je strom, který vyrůstá ze semínka. První ušetřený měďák je to semínko, ze kterého ti vyroste bohatství. Čím dřív ho zasadíš, tím dříve vyroste. Pečlivě ho opatruj a zalévej dalšími měďáky, aby ses mohl brzy těšit z jeho stínu v parném dni.“

Algamiš domluvil, sebral hliněné tabulky a odešel. Přemýšlel jsem o tom, co říkal, a zdálo se mi, že to má smysl. Z každé výplaty, která dělala deset měďáků, jsem jeden vzal a dal stranou. Uvědomil jsem si kupodivu, že mi nechybí a neutrácel jsem míň než předtím. Byl to jen malý rozdíl a tak jsem vydržel. Měďáky se mi hromadily a byl jsem často v pokušení utratit je za krásné zboží, které přiváželi obchodníci z Fénicie a vystavovali v Babylóně. Ovládl jsem se však a nic neutratil. Za dvanáct měsíců se Algamiš vrátil a zeptal se mne: „Tak co, synku, platil sis aspoň desetinu z výdělku za poslední rok?“ A já hrdě odpověděl: „Ano, ušetřil jsem desetinu výdělku.“

„To je dobře, a co jsi s penězi udělal?“

Dal jsem je zedníkovi Azmurovi, který jezdí po světě. Slíbil mi, že v Tyře koupí šperky, které mají Féniciáné v oblibě. Až se vrátí, šperky prodáme a o zisk se rozdělíme.

„Každý se musí učit“, zabručel, „ale proč svěřuješ zedníkovi nákup šperků? Šel by ses zeptat k pekaři na postavení hvězd? Je jasné, že bys šel za astrologem, pokud to máš v hlavě v pořádku. Tvé úspory jsou pryč. Jsi mladý a nezkušený a proto jsi vytrhl strom bohatství i s kořeny. Tak zasad' jiný. Zkus to znova. A až se budeš chtít poradit o špercích, zajdi za zlatníkem. Když chceš něco vědět o ovcích, jdi za pastýřem. Rada je jediná věc, která se dává zadarmo, ale ber jen tolik, kolik potřebuješ. Kdo se radí v podnikání s někým nezkušeným, doplatí na to.“ Domluvil a odešel.

Bohužel měl pravdu. Féniciáné jsou známí podvodníci a prodali Azmurovi sklíčka, která vypadala jako drahokamy. Poslechl jsem Algamiše a zase jsem šetřil každý desátý měďák a přitom si uvědomoval, že už to není tak obtížné.

Za dvanáct měsíců se Algamiš opět objevil a zeptal se: „Tak jak jsi pokročil od doby, co jsme se neviděli?“ „Platil jsem si poctivě“, odpověděl jsem, „a úspory jsem svěřil výrobcí štítů Agerovi. Ten nakoupil bronz a každý čtvrtý měsíc mi platí úrok.“

„Dobře. A cos udělal s úrokem?“

„Dopřeji si dobré jídlo a pití, koupil jsem si purpurovou halenu a taky si pořídím mladého osla a budu na něm jezdit.“

„Tak ty utrácíš mlád'ata svých úspor? Jak potom čekáš, že budou na tebe vydělávat? Nejdřív musíš mít spoustu zlatáků a pak teprve můžeš hodovat.“ To řekl a opět odešel.

Objevil se znovu až za dva roky. Měl hluboké vrásky pod očima a vypadal unaveně, stal se z něj stařec. Tentokrát mi řekl: „Tak co, Arkáde, máš bohatství, po kterém jsi toužil?“ A já odpověděl: „Ne tolik, co bych si přál. Ale něco už mám a to mi vydělává.“

„Ještě si necháváš radit od zedníků?“

„Někdy zedník poradí dobře,“ odsekl jsem. Algamiš pokračoval: „Zvládl lekci dobře. Napřed jsi se naučil žít za méně peněz, než vydělals. Pak ses poučil, že radit se máš u zkušených odborníků. Nakonec jsi dokázal, aby ti vydělané peníze dále přinášely zisk. Víš, jak peníze vydělat, jak je udržet a jak s nimi hospodařit. To znamená, že jsi připraven na vyšší a zodpovědnější úkoly. Jsem už starý člověk. Synové myslí jen na to, jak utrácet a ne jak ušetřit. Vydělávám na půjčkách a nájmech, ale mám obavy z dalšího obhospodařování kapitálu. Kdyby ses odstěhoval do Nippuru a staral se mi o majetek, budeme partnery a o výtěžek se rozdělíme.“

„Tak jsem odešel do Nippuru a staral se o obrovský Algamišův majetek. Byl jsem plný plánů, a protože jsem ovládal tři zákony o úspěšném zacházení s penězi, podařilo se mi zvětšit jeho kapitál. Vedlo se mi dobře, a když Algamiš odešel do krajin stínů, stal jsem se jeho částečným dědicem.“

Tak tedy vyprávěl Arkád. Když domluvil, jeden kamarád poznamenal: „Přece jen jsi měl štěstí, když tě Algamiš uvedl v závěti.“

„Štěstí bylo, že jsem toužil lépe žít, ještě než jsem Algamiše potkal. Dokázal jsem čtyři roky odkládat desetinu výdělku. Přál jsem si zbohatnout, když jsem o Algamišovi vůbec nevěděl. Řekli byste, že je dítětem Štěstěny rybář, který léta studuje zvyky ryb, takže ví, kterým směrem plavou, když se změní vítr? Vyvolenci bohů mají příležitost, ale bohové neztrácejí čas s těmi, kteří na ni nejsou připraveni.“

„Měl jsi výjimečně pevnou vůli, když jsi dokázal dál šetřit po té první ztrátě.“

„Pevná vůle! Pche!“ řekl Arkád. „Myslíš, že člověk s pevnou vůlí unese tíhu, kterou neutáhne velbloud, nebo náklad, který nezmůže ani vůl? Pevná vůle je jen to, že neustoupíš od úkolu, který sis zadal, a o kterém víš, že ti přinese užitek. Ale já si vždycky dám takový úkol, abych na něj stačil. Jinak bych neměl dostatečnou sebedůvěru v jiných důležitých věcech. Kdybych si řekl, že sto dní, když půjdu do města přes most, zvednu vždycky kamínek a položím do potůčku, a pak sedmý den zapomněl, myslíte, že bych se nevrátil s tím, že příští den zvednu kamínky dva? Ne, já bych se vrátil a zvedl kamínek. Nepřestal bych ani dvacátý den a neřekl si, že to nemá smysl. Když si dám úkol, tak ho splním. Ale jsem opatrný a nepouštím se do složitých a zbytečných věcí, protože mám rád volný čas.“

Pak se ozval další kamarád: „To, co říkáš, je pravda, a zdá se to prosté. Ale kdyby všichni jednali podle svých dobrých předsevzetí, přece by nebylo dost bohatství pro všechny.“

„Bohatství narůstá všude tam, kde člověk vyvine správně energii,“ odpověděl Arkád. „Když bohatč postaví nový zámek, jsou pryč všechny peníze? Ne, protože svůj díl dostane zedník, nádeník i architekt. Svou mzdu dostanou všichni pracovníci na stavbě. A když je palác hotov, jeho hodnota se rovná ceně, za kterou byl postaven. A nevzroste cena pozemku, protože na něm stojí zámek? Bohatství roste zvláštními způsoby a žádný člověk nemůže předpovědět jeho výši. Fénicičané postavili ohromná města na jalové půdě pobřeží za peníze, které získali prodejem zboží ze zámoří.“

„Co nám tedy můžeš poradit, aby se nám líp vedlo?“ dotazoval se další z kamarádů. „Čas letí, nejsme už nejmladší a taky nemáme nic do začátku.“

„Radím vám, abyste si vzali k srdci Algamišovu zkušenost. *Část toho, co vydělám, je moje.* Říkejte si to ráno, když se vzbudíte. Říkejte si to v poledne a říkejte si to večer. Opakujte si to

každý den a každou hodinu, až to bude jasné jako slunce na nebi. Pak odložte část výdělků, která se vám bude zdát rozumná, ale ne menší než jedna desetina. Se zbytkem musíte vystačit. Brzy zjistíte, jak je příjemné mít něco, co jste sami vytvořili. Když vaše jmění poroste, uvidíte, jak vás to povzbudí. Budete mít radost a život vás bude bavit. Budete se snažit více vydělávat a tak poroste i váš majetek. Naučíte se, aby poklad na vás dělal, aby se stal vaším otrokem i se svými přírůstky.

Zabezpečte si příjem pro budoucnost. Pozorujte starší lidi a nezapomínejte, že jednou budete také takoví. Investujte s největší opatrností, abyste o nic nepřišli. Lichvářský zisk je jako siréna, která svým zpěvem zrádně láká na nebezpečná skaliska.

Zajistěte také svou rodinu pro případ, že by vás bohyně smrti povolala do své říše. Na tento účel byste měli pravidelně odkládat malou částku z vašeho příjmu. Prozíravý člověk nečeká, že bude mít okamžitě velikou sumu pro tento účel.

Rad'te se s odborníky, kteří přicházejí denně do styku s penězi a dovedou s nimi hospodařit. Vyvarujte se chyby, kterou jsem udělal já, když jsem svěřil peníze zedníkovi Azmurovi. Jak se říká, lepší malý zisk než velká škoda.

Radujte se ze života a nešetřete nemístně. Buďte spokojeni s jednou desetinou. Žijte úměrně svému výdělků, nebud'te lakomí, ale nebojte se utrácet. Život je nádherný a stojí za to, abychom jej prožívali radostně."

Kamarádi Arkádovi poděkovali a odešli. Někteří tiše, protože nic nepochopili, někteří povzneseně, protože si mysleli, že bohatý člověk by se neměl stýkat s chudáky. Ale někteří zářili radostí. Uvědomili si, že Algamiš se za Arkádem do rytecké dílny vracel, protože sledoval jeho cestu ze tmy za světlem. Když Arkádovi světlo, našel svoje místo. Pochopil, kudy vede cesta a sám si našel vlastní způsob.

Tito muži v následujících letech Arkáda pravidelně navštěvovali a on je s radostí přijímal. Povídal si s nimi a podělil se o zkušenosti z podnikání, jak by to udělal každý moudrý a dobrý člověk. Pomáhal jim investovat úspory, aby měli dobré úroky a neprodělali.

V životě těchto mužů došlo k obratu, když si uvědomili jednu prostou zásadu, která se k nim dostala od Algamiše přes Arkáda.

ČÁST TOHO, CO VYDĚLÁŠ,
JE TVOJE

Sedm zásad

Sláva Babylónu trvala dlouho. Za dávných časů měl pověst nejbohatšího města, ale na začátku to tak nebylo. Babyloňané museli nejdříve přijít na to, jak zbohatnout.

Když se král Sargon vrátil po porážce Elamitů do Babylónu, našel říši v hospodářském úpadku. Královský kancléř mu vysvětloval příčinu.

„Po dlouhou dobu se všechno dařilo. Vaše královská výsost nechala vybudovat zavodňovací kanály a ohromné chrámy. Ale teď se stavby dokončily a lidé jsou bez práce. Obchodníci mají málo zákazníků, zemědělci nemohou prodávat, protože obyvatelé si nemají za co potraviny koupit.“

„Kam se podělo všechno to zlato, které jsme utratili za výstavbu?“ trval na svém král.

„Obávám se, že se dostalo do kapes několika bohatých mužů ve městě,“ odpověděl kancléř. „Proteklo mezi prsty většině našich lidí tak rychle jako kozí mléko přes sítko. Teď se proud zlata zastavil a lidé nemají skoro žádný výdělek.“

Král se na chvíli zamyslel a pak se zeptal: „Proč dokáže jen několik lidí nahromadit si zlato?“ „Protože vědí, jak na to,“ odpověděl kancléř. „Není možné zavrhnout člověka, který si dokáže poradit. Ani zákon nemůže sebrat člověku to, co si vydělal a dát někomu, kdo není schopný.“

„Ale proč by se nemohli všichni naučit, jak zbohatnout?“

„To by bylo možné, Výsosti, ale někdo by jim to musel říci. Kněží jsou sice velice vzdělaní, ale o vydělávání peněz nevědí nic.“

„Kdo v našem městě ví nejlíp, jak zbohatnout?“ zeptal se král.

„To je snadná odpověď, Vaše královská Výsosti. Ten, kdo má největší majetek.“

„Tak dobře, kancléři. Nejbohatší muž v Babylónu je Arkád. Přived ho zítra ke mně.“

Následující den se tedy Arkád objevil před králem. „Arkáde,“ začal král, „je to pravda, že jsi nejbohatší člověk v Babylónu?“

„Ano, Výsosti, to je nepopiratelná skutečnost.“ „Jak jsi mohl tak zbohatnout?“

„Využil jsem příležitosti, která se nabízí každému občanovi našeho drahého města.“

„A měl jsi něco do začátku?“

„Kromě veliké touhy zbohatnout - vůbec nic.“

„Arkáde“, řekl král, „naše město je ve velice obtížené situaci. Jen několik lidí dokázalo získat majetek. Většině našich obyvatel tato znalost chybí a tak žijí v nedostatku. Velice si přeji, aby se Babylón stal nejbohatším městem světa, a proto musí být městem bohatých lidí. Musíme tedy všechny poučit, jak se mohou dostat k majetku. Pověz mi, Arkáde, je v tom nějaké tajemství? Budou schopni se to naučit?“

„Je to velice jednoduché, Výsosti,“ odpověděl Arkád. „Co umí jeden, může naučit všechny.“

Královi zasvítily oči. „Arkáde, říkáš to, co jsem chtěl slyšet. Budeš tak laskav a ujmeš se toho? Budeš učit obyvatele našeho města, ti pak budou učit další, až bude dost těch, kteří budou tvé zásady ovládat a řídit se jimi ve všech oborech.“

„Jsem jenom pokorný služebník a rád udělám, co žádáte. Veškeré znalosti poskytnu Babyloňanům pro větší slávu našeho krále. Ať kancléř laskavě zajistí místnost pro sto lidí a já jim dám sedm lekcí jak si naplnit peněženku. Mně těch sedm zásad pomohlo, protože jsem před časem byl určitě nejchudší v Babylónu.“

Čtvrtý den se podle králova rozhodnutí shromáždilo sto vybraných posluchačů v sále pro vědu a usedlo v polokruhu kolem Arkáda. Ten seděl poblíž svícnu šířícího kolem neobvyklou, příjemnou vůni.

„Podívej na nejbohatšího muže Babylónu,“ šeptal jeden posluchač svému sousedovi, „je to jen člověk jako my.“

„Jsem zde z pověření našeho dobrého krále,“ začal Arkád. „Kdysi jsem jako chudý mladík toužil po bohatství. Získal jsem znalosti, které mi to umožnily. Král mě tedy požádal, abych se s vámi o své zkušenosti podělil.“

Začínal jsem z ničeho. Měl jsem jen starou odřenou peněženku. Přemýšlel jsem o nějakém způsobu, jak do ní něco získat. Život mě naučil sedm pravidel, která k tomu přispěla. Rád vám svoje zkušenosti a poznatky sdělím. Každý den vysvětlím jednu zásadu. Pozorně poslouchajte, ptejte se a diskutujte mezi sebou. Zapamatujte si moje rady, abyste i vy mohli zasít svoje semínko bohatství. V první řadě tedy pracujte na svém zbohatnutí. Až to dokážete, můžete učit jiné.

Svou výuku začnu jednoduše. Je to jen první schod na cestě za bohatstvím. Kdo jej překročí, dostane se na druhý jen s obtížemi případně vůbec.“

PRVNÍ ZÁSADA

Jak naplnit peněženku

Arkád se obrátil na zamyšleného muže ve druhé řadě. „Čím jsi, příteli?“

„Jsem písař, ryji záznamy do hliněných tabulek,“ odpověděl muž.

„Já jsem taky tak začínal. Máš tedy stejnou šanci, jako jsem měl já, a můžeš taky zbohatnout.“

Pak Arkád oslovil červenolícího muže v pozadí. „Jak ty si vyděláváš na chleba?“

„Já jsem řezník. Nakupuju kůzlata, porážím je a pak prodávám maso hospodyním a kůži ševcům na sandály,“ odpověděl muž.

„Protože pracuješ a vyděláváš, máš všechny předpoklady, abys také uspěl.“

Tak se Arkád zastavil u každého, aby zjistil, co dělá. Pak pokračoval: „Nyní vidíte, že existuje plno řemesel a obchodů, kde se dá vydělat. Každá práce představuje proud zlata, jehož část se dostává do vaší kapsy. Plynou tam malé i velké peníze, podle vašich schopností. Je to tak?“

Všichni souhlasně přikývli.

„Všichni toužíte po majetku. Není tedy nejlepší začít u zdroje, který už existuje?“

Zase všichni přikývli. Arkád se obrátil na muže, který uvedl, že obchoduje s vejci.

„Když do košíku dáš ráno deset vajec a večer jich devět odebereš, co se stane?“

„Za čas bude košík plný.“

„A proč?“

„Protože dám každý den o vejce víc, než jsem vzal.“

Arkád se s úsměvem rozhlédl po místnosti. „Má tu někdo prázdnou peněženku?“

Nejdřív byli všichni překvapeni, pak se začali smát a nakonec zamávali prázdnými peněženkami.

„Dobře,“ pokračoval Arkád, „ted' vám vysvětlím první zákon jak naplnit prázdnou kapsu. Udělejte přesně to samé, co jsem navrhl obchodníkovi s vejci. *Z každých deseti mincí použijte jen devět. Tak se začne vaše kapsa plnit. Když ucítíte, jak těžkne, budete spokojeni.* Nevysmívejte se, že můj výklad je tak jednoduchý. Pravda je vždycky taková. Měl jsem vám povědět, jak jsem přišel k bohatství. Takže jsem začínal takhle. Taky jsem měl prázdnou peněženku a nadával, že mi příjem na nic nestačí. Potom jsem ale začal utrácet jenom devět z deseti mincí a kapsa se mi začala plnit. A u vás to bude stejné, když se zařídíte podle mé rady. A ještě vám řeknu něco, co jsem si neuměl vysvětlit. Když jsem dokázal utratit jen devět desetin výdělků, vyšel jsem docela slušně. Nezdálo se mi, že utrácím méně než dřív. Zakrátko jsem přišel snadněji k penězům. Jistě to tak určili bohové, že ten, kdo se dokáže ovládnout, získá peníze snáze. Naopak k tomu, kdo má neustále prázdnou kapsu, si zlato cestu nenajde.

Po čem toužíte nejvíce? Po špercích, po okrasných předmětech, po hezkých šatech a dobrém jídle, tedy po věcech, které rychle pominou a na které se zapomene? Nebo po něčem podstatném jako je zlato, nemovitosti, dobytek, co přináší výdělek? Mince, které vezmete z peněženky, přinesou to první. Mince, které v peněženke zůstanou, to druhé.

Vážení, to je první rada k naplnění peněženky.

Ze získaných deseti mincí utratím jen devět.

Pohovořte si o tom. Jestli někdo dokáže, že nemám pravdu, zítra mi to řekne.“

DRUHÁ ZÁSADA

„Někteří se ptají, jak je možné odložit desetinu, když celý výdělek nestačí na všechny nezbytné výdaje,“ začal Arkád druhý den.

„Kdo z vás měl včera prázdnou kapsu?“

„Všichni,“ zazněla odpověď.

„Aha, ale všichni přece nevyděláváte stejně. Někteří vydělávají víc, někteří míň. A přesto jste měli prázdné peněženky. Ted' vám povím, jak lidé myslí a jednají. To, co pokládáte za nezbytné výdaje, poroste úměrně s vaším výdělkem, pokud něco sami nepodniknete. Neplet'te si nezbytné výdaje s vašimi požadavky. Vy i vaše rodiny chcete víc, než si můžete dovolit. Vaše výdělky pokryjí okamžitá přání, ale další zůstávají nesplněná.

Každý máme nějakou nesplněnou touhu. Mohu si splnit všechno, co mě napadne? To by nebylo dobré. Musí tu být určitá hranice. Kam až můžu cestovat, co můžu sníst, co všechno si vlastně můžu dovolit.

Pamatujte si, že plevel vyrostе tam, kde zůstal sebemenší zbytek jeho kořenů. Stejně tak vyrostе v člověku touha po nesplnitelném, když jí necháme volnost. Pak přichází nespokojenost, ukřivděnost, zatrpklост a rezignace. Spokojených lidí je velice málo.

Podívejte se na lidské zvyklosti. Většinou se najdou výdaje, které je možno omezit nebo vyloučit. Dejte si heslo: „Stoprocentní hodnota za každý utracený zlaták.“

Vyryjte si do hliněné tabulky seznam věcí, které potřebujete a po kterých toužíte. Vyberte nejdřív to, co je nutné a podle naléhavosti tak postupujte až do výše devíti desetin vašeho příjmu. Zbytek bez lítosti přeškrtněte, berte ho jako nesplněná přání.

Vždycky si tak výdaje spočítejte. Nesahejte na desetinu, která je základem vašeho majetku. To se musí stát pro vás nejvyšším zákonem. Sledujte rozpočet a neustále ho kontrolujte. Tak chráníte naplňování peněženky.“

Jeden z posluchačů oblečený v nachových a zlatých šatech vstal a řekl: „Jsem svobodný občan. Mám právo radovat se z věcí, které mě těší a jsou mi milé. Protestuji proti rozpočtu, který by mi určoval, kolik a za co mám utrácet. Jsem přesvědčen, že by mě to ochudilo, a život by pro mě neměl větší cenu než pro osla, který táhne náklad. Já bych si udělal rozpočet pro splnění svých přání.“

„No, kdyby si osel určoval, co ponese, počítal by šperky, koberce a zlaté řetězy? Asi ne. Určitě by tam ale bylo seno, zrní a voda, aby neměl hlad a žízeň na cestě.

Význam rozpočtu je v tom, že nám pomáhá naplnit peněženku. Určuje nám, kolik smíme utratit, a my se svobodně rozhodneme, za co peníze vydáme. Musíme určit, co je nezbytné a co nedosažitelné. Musíme pochopit, že nějaké pochybné nákupy je nutno zařadit do nepodstatných zbytečných přání. Rozpočet je jako světlo v jeskyni. Ukazuje nám, kudy utíkají peníze. Je schopen tento únik zastavit a kontrolou vydání přispívat k naší spokojenosti.

To je druhá zásada. *Rozpočítej výdaje tak, aby se v první řadě zaplatilo nezbytné a teprve podle možnosti to ostatní, ale jen z devíti desetin výdělku.*"

TŘETÍ ZÁSADA

At' zlata přibývá

„Vidíte, že se vám kapsa plní. To znamená, že jste se naučili ukázněně odkládat jednu desetinu výdělku. Naučili jste se také kontrolovat vydání tak, abyste ochránili svůj zvětšující se poklad. Je na čase, abychom uvážili, jak by mohl vydělávat a dále přibývat. Zlato v kapse nás sice uspokojuje, ale nic nevynáší. Ušetřené zlato je jen začátek. Náš úspěch stojí na tom, co zlato vydělá," promluvil Arkád k posluchačům třetí den.

„Co udělat se zlatem, aby přinášelo zisk? Já jsem při první investici o všechno přišel. K tomu se ještě vrátím. První zisk jsem měl, když jsem půjčil peníze výrobci štítů. Agar jednou za rok nakupoval velké množství dovezeného bronz. Sám neměl dost peněz a tak si zbytek vypůjčil. Byl to poctivý a důvěryhodný muž a peníze vracel s dobrým úrokem, vždycky když prodal štíty. Pokaždé jsem k tomu, co jsem mu půjčil, připočetl a uložil úrok a půjčka mi tak vydělávala. Zvětšoval se můj výdělek i kapitál. Měl jsem radost, že to všechno přijde do mé kapsy.

Bohatství totiž nestojí na tom, jak je veliké, ale jak přibývá. V našem případě se jedná o desetinu mzdy a o výdělek, který přináší. Tím se zvyšuje základ. Každý člověk touží po takovém příjmu, který by se nezastavoval. Prostě všichni by měli rádi jisté hmotné zabezpečení.

Já jsem nashromáždil ohromný majetek, jsem počítaný k nejbohatším občanům města. Půjčka Agarovi byl můj první krok v úspěšném podnikání. Na základě zkušeností jsem s rozumným uvážením začal rozšiřovat půjčky a jiné investice, protože můj kapitál narostl. Ze začátku jen z malého ale později z mnoha zdrojů přitékal zlatý pramen do mé kapsy.

Všimněte si, že ze skromných výdělků, jsem získal řadu zlatých otroků, kteří pro mne pracovali a vydělávali, dokud přírůstek nebyl dostatečný.

Zlato přibývá rychleji, když vyděláváte rozumně. Dám vám příklad. Jeden hospodář, když se mu narodil syn, odnesl deset stříbrňáků k bankéři a požádal jej, aby kapitál půjčoval, dokud synovi nebude dvacet let. Dohodli se, že peníze by měly přinášet každý čtvrtý rok čtvrtinu své hodnoty. Hospodář vklad věnoval synovi a bankéře požádal, aby úroky také použil na půjčky.

Když měl syn dvacáté narozeniny, zašel hospodář za bankéřem, aby se informoval o synovu vkladu. Bankéř mu vysvětlil, že vklad deseti stříbrňáků vzrostl na třicet a půl, protože připočítával úroky, jak se dohodli.

Hospodář byl příjemně překvapen, a protože syn peníze nepotřeboval, nechal je uložené. Když bylo synovi padesát, bankéř mu vyplatil sto šedesát sedm stříbrňáků. Otec už tehdy nebyl naživu. Jeho dar se však za padesát let zvětšil o úroky sedmnáctkrát.

Z této třetí lekce si zapamatujte pravidlo: *Každou odloženou minci investujte, aby vám pomáhala zajistit příjem a pramen bohatství, který by neustále proudil do vaší kapsy.*

ČTVRTÁ ZÁSADA

Chraň svoje jmění, abys o ně nepřišel

„Zlato musíme chránit, jinak se vytratí. Musíme se tedy naučit zacházet s malým kontem, než nám bohové svěří větší,“ řekl Arkád čtvrtý den.

„Každého majitele kapitálu láká příležitost, kdy by mohl hodně vydělat investováním do zdánlivě výnosných projektů. Často jej přesvědčují příbuzní a známí, aby se s nimi spolčil.

Nejprve si vždy zjistěte, jakou záruku bude vložená jistina mít. Bylo by rozumné nadchnout se ohromným možným ziskem, i když je pravděpodobná rovněž ztráta této jistiny? Já tvrdím, že ne. Ztráta by byla jen trestem za lehkomyšlnost a riskování. Opatrně proveďte solidnost investice, než se rozhodnete vydat peníze. Musíte mít jistotu návratnosti a zisku. Nenechte se zmást romantickými představami o rychlém zbohatnutí.

Než svěříte peníze nějakému podnikateli, ověřte si, že bude schopen vám kapitál vrátit. Zjistěte, jakou má pověst, abyste nevěnovali těžce vydělané peníze někomu, kdo si to nezaslouží.

Seznamte se také s možným nebezpečím případných ztrát.

Moje první investice byla pro mne ve své době tragédií. Celoroční úspory jsem svěřil zedníkovi Azmurovi. V Tyře ve Fénicii měl nakoupit vzácné šperky. Pak jsme je chtěli se ziskem prodat a rozdělit se. Féničané jsou ovšem známí podvodníci a tak mu prodali jen kousky skla. Moje peníze byly pryč. Dnes vidím, jak jsem byl hloupý, když jsem zedníkovi svěřil koupi šperků. Na základě své zkušenosti vám dám dobrou radu: Nespoléhejte jen na svůj úsudek a nesvěřujte jmění někomu nahodile. Nejlíp uděláte, když se poradíte u odborníků, kteří přicházejí s penězi do styku. Rada je zdarma, a přitom z ní můžete mít velký užitek. Říká se: Dobrá rada nad zlato. Může vás uchránit od zbytečných ztrát.

To je čtvrtá zásada, jak se vyhnout prázdné kapse. Je rovněž velice důležitá, protože chrání peněženku, která už se jednou naplnila. *Dbejte o svůj majetek a investujte jenom tam, kde o něj nepřijdete. Vklad si můžete v případě nutnosti vyžádat, budete také dostávat slušný úrok. Rad'te se s chytrými a upřímnými lidmi. Říd'te se radou zkušených, abyste se vyvarovali nejistých investic.*

PÁTÁ ZÁSADA

Bydliště je investice

„Když dá člověk stranou devět desetin výdělků k zajištění existence a na věci pro radost, zjistí, že z toho může ještě část investovat, bez toho, že by to ohrozilo způsob života, na který si zvykl. Jeho finance budou pak přibývat mnohem rychleji,“ pravil Arkád na úvod pátý den.

„Mnoho rodin v Babylóně vychovává děti v neúnosných podmínkách. Platí majitelům vysoké nájemné za ubohé byty, kde jsou manželky nešťastné a děti si kromě špinavých dvorů nemají kde hrát.

Žádná rodina nemůže mít radost ze života, když nemá nějaké místo s čistým vzduchem, kde by si děti mohly hrát a ženy pěstovat květiny a zeleninu.

Může také potěšit filky z vlastního stromu a víno z vlastní vinice. Když má nějakou usedlost, je na ni hrdý, stará se o ni. To mu dodá jistotu a zvýší jeho snažení. Doporučuji každému muži, aby si opatřil vlastní střechu nad hlavou. Není to nic nemožného, když má dobře uvažující muž vlastní dům. Náš dobrý král přece nerozšířil hradby Babylónu do takové dálky zbytečně. Je tu mnoho pozemků, které se dají za přijatelnou cenu koupit.

Můžu vás ubezpečit, že bankéři rádi půjčí peníze někomu, kdo chce postavit barák. Na tak chvályhodný účel je potřebná částka okamžitě k dispozici.

Když je dům hotov, může dlužník a majitel splácet věřiteli dluh ve stejné výši jako před tím nájem. Za pár let je všechno zapláceno. Pak je muž spokojen, protože je vlastníkem nemovitosti a jediné vydání bude placení daní. Jeho žena bude častěji chodit prát k řece a pokaždé přinese ve vědru z kozí kůže vodu a zalije všechno, co zasázela v zahradce.

Muž bude pocítovat velké uspokojení z vlastního příbytku a nebude se mu zdát obtížné smířit životní vydání, aby měl více prostředků na splnění svých přání.

Tady je páté pravidlo: *Mít vlastní dům.*“

ŠESTÁ ZÁSADA

Zajisti si budoucí příjem

„Život každého člověka začíná dětstvím a končí stářím. Je to cesta, ze které nikdo nevybočí, dokud ho bohyně Ereškigol nepozve předčasně do podsvětí. Tvrdím proto, že je dobré, aby si každý zabezpečil dostatečný příjem na dobu, kdy nebude mladý. Měl by připravit životní jistoty pro sebe a rodinu, až nebude vydělávat. V dnešní lekci si ukážeme, jak se postarat o plnou kapsu i v době, kdy už člověk není schopen podnikat.“ Tak promluvil Arkád k posluchačům šestý den.

„Muž, který si osvojil finanční zákony a má stálý příjem, musí myslet na budoucnost. Měl by si napláňovat investice nebo podnikání dlouhodobě, aby byl výnos k dispozici, až přijde čas.

K zabezpečení budoucnosti existují různé cesty. Člověk může například svůj poklad tajně zakopat. Ale riskuje, že se stane snadnou kořistí zlodějů. Proto tento způsob nedoporučuji.

Člověk si taky může koupit dům nebo pozemek. Když dobře vybere vhodnou nemovitost s trvalou hodnotou, má záruku, že jejím prodejem nebo nájmem si zajistí hmotné zabezpečení na dobu, až nebude tak výkonný.

Je možno si pravidelně ukládat peníze u bankéře. Úrok, který bankéř poskytne a připočte k vloženým penězům, poroste úměrně s vkladem. Známe ševce Ansama, který mi nedávno povídal, že si osm let každý týden ukládal u bankéře dva stříbrňáky. Bankéř mu pak předložil vyúčtování, nad kterým přímo zajásal. Celková hodnota těchto malých vkladů vzrostla při úrokové sazbě čtvrtiny jejich hodnoty za každé čtyři roky tak, že po osmi letech měl tisíc čtyřicet stříbrňáků. Znam dobře účetnictví a proto jsem mu vysvětlil, že kdyby dál pravidelně spořil dvanáct let, měl by uloženo čtyři tisíce stříbrňáků. To by stačilo na zajištění jeho potřeb do konce života.

Když dáváme stranou pravidelně malé částky výdělku, dosáhneme dobré výsledky. *Nikdo si však nemůže dovolit jen šetřit a neinvestovat nebo finance neukládat, protože musí pamatovat na stáří a na zabezpečení rodiny.*

Chtěl bych uvést ještě jednu myšlenku, o které si myslím, že je dobrá a užitečná. Věřím, že jednou někdo moudrý přijde na to, jak ji uskutečnit. Jde o zabezpečení rodiny v případě smrti živitele. Určitá suma, ukládaná po malých částkách pro každého člena rodiny, by byla v takovém případě k dispozici. To bych vřele doporučoval. Dnes to bohužel zatím nejde, protože nemáme odpovídající zákony. Pozůstalost by se měla dědit tak jako královský trůn. Věřím, že jednou to tak bude a přinese to mnohým požehnání, protože i malé dědictví představuje pro pozůstalé určitou jistotu.

Ale žijeme teď a ne v budoucnosti. Musíme proto využít všechny možnosti, které jsou k dispozici a které nám budou vyhovovat. Doporučuji každému, aby si promyslel, jak se pojistí proti prázdné kapse v pokročilém věku. To by pak byla tragédie.

Šestá zásada tedy zní: *Opatřete si včas finanční prostředky pro pozdní léta života a na ochranu vlastní rodiny.* “

SEDMÁ ZÁSADA

Více vydělávat

„Dnes budu hovořit o tom nejdůležitějším v boji s prázdnou kapsou. To není zlato, to jste vy sami, jak tu přede mnou sedíte. Budu mluvit o lidském myšlení a chování,“ začal svou přednášku Arkád sedmý den.

„Nedávno za mnou přišel mladý muž a chtěl si půjčit peníze. Když jsem se zeptal nač, stěžoval si, že mu nestačí výdělek na zaplacení všech vydání. Vysvětlil jsem mu, že v takovém případě je špatným zákazníkem, protože u něj není záruka na zaplacení. „Mladý muži,“ řekl jsem mu, „ty si potřebuješ víc vydělat. Co jsi pro to udělal?“ “

„Za dva měsíce jsem šestkrát žádal o zvýšení platu, ale marně. Nikdo by přece nešel víckrát žádat.“

„Možná se jeho naivitě zasmějete, ale on splňoval jednu z nejdůležitějších podmínek ke zvýšení příjmu. Cítil správnou, *chvalitebnou touhu* víc vydělat. Ta musí předcházet splnění, *musí být silná a konkrétní*, protože pouhé přání zbohatnout je pro člověka slabým důvodem. Když si však přeje pět kousků zlata, je to touha určitá, přímo hmatatelná, a proto se může splnit. Když někdo dokáže získat a vhodně zajistit pět kousků zlata, příště najde způsob, jak vydělat deset kousků, pak dvacet, až najednou bude bohatý. Když si zajistí malý výdělek, dokáže zajistit i velký. Takový je tedy postup při získávání majetku. Nejdřív malé sumy, pak na základě znalostí a zkušeností stále větší částky.

Touha musí být jednoznačná a trvalá, jinak nastane zmatek.

Jak se člověk zdokonaluje, zvyšuje možnosti více vydělávat.

Když jsem pracoval jako rytec hliněných tabulek a dostával jen pár měďáků, všiml jsem si, že někteří pracovali více a rychleji a měli větší výdělek. Rozhodl jsem se proto, že budu jako oni. Brzy jsem přišel na příčiny jejich úspěchů. Měli zájem o práci, soustředili se na ni, byli vytrvalí - zkrátka se snažili pracovat dobře a rychle. Když jsem se jim vyrovnal, byla moje pohotovost a zručnost odměněna a nemusel jsem šestkrát chodit za mistrem, aby mi přidal.

Když něco umíme, máme větší šanci na lepší výdělek. Člověk, který usiluje o zdokonalení ve svém oboru, bude bohatě odměněn. Když je umělec, měl by znát náradí a techniku práce jako všichni úspěšní mistři svého oboru. Pokud pracujete jako právník nebo lékař, musíte se zajímat o výměnu zkušeností s dobrými kolegy. Obchodníci musí vyhledávat kvalitní a cenově dostupné zboží.

Setkávejte se s odborníky, kteří se zajímají o nové poznatky a tak se neustále zdokonalují. S těmi se rad'te. Chytrý člověk využije každou příležitost ke svému zdokonalení, aby mohl lépe vyhovět těm, kteří se na něj obrátí. Radím všem přítomným mužům, aby se dostali do popředí ve svém povolání, aby nezůstali na místě nebo dokonce nezaostávali.

Člověk musí být připraven na vhodnou příležitost a dokázat ji využít ve svůj prospěch. Musí si věřit. Aby to tak bylo, je nutno splnit následující podmínky.

Zaplatit podle možností všechny dluhy a vyvarovat se dalších, které by nemohl splácet.

Starat se o rodinu tak, aby si ho vážila, chovala se k němu s úctou a láskou, aby byl pro všechny oporou.

Napsat včas poslední vůli pro případ, že jej bohové předčasně povolají do říše stínů. Testament zaručuje, že se s majetkem bude dobře nakládat.

Pomáhat těm, kteří to potřebují. Konat dobré skutky pro své bližní.

Sedmá a poslední rada, jak nemít prázdnou kapsu:

Pracovat na sobě, zdokonalovat se, abychom si sami sebe vážili. Tak získáte sebevědomí a pevnou vůli, abyste dokázali všechno, co chcete.

Těmito sedmi zásadami, jak se zbavit prázdné kapsy, jsem se ve svém dlouhém životě vždycky řídil. Proto je doporučuji i vám, jestliže chcete zbohatnout.

V Babylóně je tolik zlata, že se vám o něm ani nezdá. Je ho dost pro všechny.

Vykročte tedy na cestu za bohatstvím, dbejte na doporučené zásady a řekněte je těm, kteří vás požádají o radu. Je třeba, aby se staly světlem v temnotách pro všechny, aby rostla sláva našeho milovaného města.“

Seznamte se s bohyní štěstí a lásky

*Někdo má z pekla štěstí. Hodíte ho do řeky
Eufrat, a on vyplave s perlou.*
BABYLÓNSKÉ POŘEKADLO

Touha po štěstí je nekonečná. Je stejně silná v srdci lidí dnes, jako byla před čtyřmi tisíci lety ve starověkém Babylónu. Všichni věříme, že se na nás jednou štěstí usměje. Existuje způsob jak jej přilákat?

To chtěli vědět už obyvatelé Babylónu. Byli chytří a podnikaví a to vysvětluje, proč se stalo jejich město nejbohatší a nejmocnější.

V tehdejší době neexistovaly žádné vysoké školy a univerzity. Ale v Babylóně bylo jisté vzdělávací středisko s velmi praktickým zaměřením. Nacházelo se na významném místě a to v Královském paláci, který byl vystavěn mezi visutými zahradami a chrámy. V historických knihách se jen málo hovoří o tom, co silně působilo na myšlení lidí té doby.

Do tak zvaného Chrámu výuky docházeli učitelé - dobrovolníci a seznamovali posluchače zajímavým způsobem s moudrostí věků. Byli si navzájem všichni rovni. Nejponíženejší otrok mohl klidně oponovat třeba královskému princovi.

Chrámu výuky pravidelně navštěvoval moudrý muž jménem Arkád, o kterém se říkalo, že je nejbohatší v Babylónu. Chodil do sálu, kde byla shromážděna velká skupina lidí různého věku. Převahu však měli muži v nejlepších letech. Diskutovali zde na různé zajímavé náměty, mimo jiné i o štěstí.

Slunce právě zapadalo jako obrovská ohnivá koule v pouštním oparu. Návštěvníci si již rozprostřeli koberce k usednutí ve čtyřech řadách asi po dvaceti, a stále ještě přicházeli další.

„Tak co budeme dnes probírat,“ vyzvídal Arkád. Po chvíli vstal vysoký tkadlec a řekl: „Mám návrh do diskuse. Dovolte, abych jej přednesl, i když mám strach, že bude všem k smíchu.“ Arkád mu však pokynul, aby dál pokračoval. „Měl jsem dneska štěstí. Našel jsem peněženku s kouskem zlata. Moc bych si přál, aby mě štěstí neopustilo. Myslím, že to chce asi každý, a tak navrhuji, abychom si pověděli, jak přilákat štěstí, aby u nás zůstalo.“

„To je velice zajímavé téma pro diskusi,“ poznamenal Arkád. „Někteří myslí, že štěstí je náhoda. Jiní věří, že je za ním bohyně Ištar, která svým oblíbencům poskytuje velkorysé dary. Domníváte se, že stojí za to, abychom probírali význam štěstí a možnost, jak se s ním setkat?“

„Ano, ano, ano!“ zvolali zaujatí posluchači.

Arkád tedy pokračoval. „Než začneme diskutovat, poslechneme si někoho, kdo byl ve stejné situaci jako tady tkadlec, když měl radost z nalezeného kusu zlata, který se mu bez námahy dostal do cesty.“

Nastalo ticho. „Nikdo?“ zeptal se Arkád. „Pak to musí být druh štěstí skutečně výjimečný. Má někdo nápad jak dál?“

„Tak tedy já,“ pravil dobře oblečený muž a povstal. „Když se mluví o štěstí, je přirozené, že člověk hned pomyslí na hazardní hry. Mnozí tam pokoušejí přízeň bohů a doufají ve velikou výhru.“

Když si chtěl sednout, ozval se nějaký hlas: „Jen pokračuj. Hledal jsi přízeň bohyně v hernách? Otočila ti kostky na dobrou stranu a naplnila ti kapsu? Nebo padly tak, že zbohatl majitel herny?“

Všichni se zasmáli. Mladý muž se k nim připojil a dodal: „Přiznávám, že to vypadalo jako, když o mně vůbec neví. A co vy? Setkali jste se s ní v herně, otočila vám kostky? Jsem zvědav na odpověď, chci se taky něco přiučit.“

„To je dobrý začátek,“ zasáhl Arkád do debaty. „Musíme zvážit každou otázku ze všech stran. Ignorovat hazard není možné. Skoro každý člověk někdy riskuje a opětuje menší částku v naději, že vyhraje velký obnos.“

„To mi připomíná včerejší dostihy,“ zvolal další posluchač. „Když bohyně navštěvuje hazardní místa, přece nemine dostihy, kde pozlacené vozy a zpěnná spřežení nabízejí daleko více vzrušení. Přiznej se, Arkáde, že ti včera pošeptala, abys vsadil na šedé koně z Ninive. Víš přece, že žádné spřežení z celé Asýrie nemůže porazit naše hnědáky. Ale v posledním kole se jeden zarazil a bylo po všem. Nezaslouženě vyhráli ti šedí.“

Arkád se vtipkování shovívavě usmíval: „Myslíš, že by se bohyně štěstí měla zajímat, jak kdo sází na dostizích? Podle mne je to bohyně radosti, lásky a dobroty, která pomáhá těm, kteří to potřebují, a odměňuje ty, kteří to zasluhují. Já ji hledal jinde než v hernách, kde lidé přicházejí o víc, než vsadí. Tam, kde se lidé snaží, jsou odměňováni - při polních pracích, v obchodě a při jiných příležitostech. Někdy jsme zklamaní, protože výdělek podle našeho názoru neodpovídá vynaloženému úsilí. Můžeme se ovšem mýlit. Někdy naši snahu zničí nepřízeň počasí a různé okolnosti, které nemůžeme ovlivnit. Když však vytrváme, všechno se většinou obrátí v dobré a práce nám přinese užitek.“

V hernách je to obráceně, protože naděje na výhru jsou mizivé. Výhodu mají majitelé herny. Hry jsou připraveny tak, aby jim napomáhali k co největšímu zisku ze vsazených peněz. Jen málo hráčů si uvědomuje, jak jistý je příjem majitele a jak pochybná jejich šance na výhru.

Sázíme například na barvu kostky. Když padne na červenou, bankéřův pomocník nám vyplatí čtyřikrát více, než jsme se vsadili. Když kostka padne na pět jiných barev, přijdeme o sázku. To nám ukazuje, že v každém kole můžeme pětkrát ztratit, ale když padne kostka na červenou, máme šanci čtyřikrát vyhrát. Majitel může počítat, že každá pátá vsazená mince bude jeho a dá se tedy předpokládat, že každý sázející přijde o pětinu.“

„Někdy přece lidé vyhrají obrovské sumy,“ poznamenal jeden z posluchačů.

„Ano,“ pokračoval Arkád, „ale napadá mě, jestli takto získané peníze něco těm šťastlivcům přinesou. Zním mnoho úspěšných babylónských mužů, ale ani jeden tímto způsobem nezačínal. Vy znáte daleko víc Babyloňanů, tak by mne zajímalo, jestli je mezi nimi někdo, kdo se vypracoval po štěstí ve hře. Jestli o někom takovém víte, povězte mi to. Co říkáte?“

Po delší chvíli se kdosi ozval: „Týká se to také majitelů herny?“ „O nikom jiném nevíš? Vypadá to, že jste na nikoho nenarazili. A co vy? Je mezi vámi nějaký šťastný výherce, který by mohl poradit, jak přijít lehce k majetku?“

Odpověděl mu smích celého sálu.

„Zdá se, že nehledáme bohyni Štěstí na správných místech, musíme se obrátit jinam. Nebyla za nálezem ztracené peněženky, ani v hernách. Pokud jde o dostihy, musím přiznat, že jsem přišel o dost peněz.“

Vraťme se však k našemu tématu. Není pro nás samozřejmé, že výdělek považujeme za zcela normální a ne za nějaké zvláštní štěstí? Začínám se přiklánět k myšlence, že třeba dary bohyně Štěstí přehlízíme. Možná, že nám pomáhá a my dostatečně neoceňujeme její velkorysost. Kdo bude pokračovat v diskusi?“

Povstal starší obchodník, upravil si bílé roucho a pravil: „Vážený Arkáde, drazí přátelé, navrhuji, abychom se dokázali těšit i z toho, že když nás úspěch těsně minul, jsme bohatší o zkušenost a ponaučení.“

„Ted’ jsme slyšeli moudrý názor. Kdo z vás měl štěstí na dosah ruky, a zmizelo mu před očima?“ Hodně rukou se zvedlo a mezi nimi i ta obchodníková. Arkád jej vyzval, aby promluvil první.

„Povím vám příběh, jak si člověk nechá uniknout štěstí a pak toho lituje. Když jsem byl mladý, krátce ženatý a začínal jsem vydělávat, přišel za mnou otec a radil mi, abych se zúčastnil jistého obchodu. Syn jeho dobrého přítele si všiml ladem ležícího pozemku nedaleko venkovních hradeb našeho města. Kanál byl pod ním, takže se nedala k němu přivádět voda. Ten chlapík dostal nápad, že koupí pozemek, postaví na něm tři pumpy a zavlaží jej. Pak ho rozdělí a prodá, aby si Babyloňané mohli pěstovat obilí.“

Neměl však dost peněz. Jeho otec, stejně jako můj, měl velkou rodinu a malý majetek. Zajímal se však o tento plán a vstoupil do podniku, který měl tehdy dvanáct členů. Zavázali se, že každý bude dávat desetinu výdělku na zaplacení zavlažovacího zařízení a koupí pozemku. Zisk si měli rozdělit podle výše vkladu každého z nich.“

„Synu,“ promluvil ke mně otec, Jsi už dospělý a já bych si velice přál, aby ses stal zámožným a váženým mužem a vyvaroval se chyb svého otce.“

„To chápu, otče, já to taky chci.“

„Pak ti dám radu. V tvém věku bych to udělal. Vezmi desetinu z výdělku a dej ji do toho podniku. Ze zisku nahromadíš slušný majetek, než zestárneš.“ „To jsou moudrá slova, otče. Chci zbohatnout, je ale mnoho cest a proto tolik nespěchám řídit se tvou radou. Jsem ještě mladý, mám dost času.“

„To jsem si taky myslel, když jsem byl v tvém věku. A podívej, dodnes jsem nic nezačal.“

„Dnes je jiná doba. Já žádnou chybu neudělám.“

„Máš před sebou dobrou příležitost, chlapče, může tě dovést k bohatství. Prosím tě, neváhej. Jdi zítra za tím mladíkem a řekni, že budeš dávat deset procent výdělku na společnou investici. Rozhodně tam běž. Taková příležitost na člověka nečeká. Tak ji nepromeškej.“

„Přestože mi otec tak důtklivě radil, já jsem se zdržel a neinvestoval. Zrovna přivezli do města nádherné obleky z Východu. Byly tak krásné, že jsem neodolal a se ženou jsme je koupili. Kdybych vložil desetinu výdělku do toho podniku, nemohli jsme si koupit šaty ani si dopřát něco jiného. Rozhodnutí jsem odkládal, až bylo pozdě. Ukázalo se, co nikdo nepředpokládal, že totiž to byla investice mimořádně výnosná. To je tedy můj příběh, který ukazuje, jak člověk lehkomyslně dovolí, aby mu bohyň Štěstí unikla.“

„Zde jsme mohli vidět, že někdy *štěstí čeká na člověka, jen se ho chytit*,” pronesl snědý muž z pouště. „Všechno má někde začátek. Může to být i pár stříbrníků, které člověk odloží na první investici. Já jsem dnes majitelem několika stád. Začínal jsem jako kluk, když jsem si pořídil krávu za jeden stříbrňák. To bylo pro mne velice důležité.“

„První krok na cestě za majetkem, je takové štěstí, které si každý může dovolit. Je to určitý mezník, protože se tak změní z člověka vydělávajícího si práci na člověka, který získává majetek z uloženého zlata. Někteří začali v mládí a dosáhli úspěchů. Jiní podnikali později a většinou již nebyli tak úspěšní. Nejhuře dopadli ti, kteří jako otec tohoto obchodníka, svou příležitost nevyužili. Kdyby náš přítel byl tehdy v mládí udělal ten první krok, byl by dnes daleko bohatší. Stejně tak i přítel tkadlec.“

„Dovolte, také bych rád promluvil.“ Povstal nějaký cizinec. „Jsem Syřan. Nemluvím moc dobře vaším jazykem. Ale rád bych řekl, co je náš přítel. Možná, že to není slušné, ale přece jen to povím. Nevím ovšem jak. Kdybych to řekl syrsky, nerozuměli byste. Pánové, prosím, jak se říká o muži, který odloží něco, co je k jeho dobru?“

„Že je liknavý,” napověděl mu kdosi.

„Ano, to je ono,” křičel nadšeně Syřan a mával rukama. „Promešká takovou příležitost. Říká, že má zrovna hodně práce. Ale taková příležitost se hned tak nenajde. Když někdo něco doopravdy chce, tak jedná rychle, ne jako náš přítel obchodník.“

Ten, o kterém byla řeč, povstal, uklonil se a řekl. „Obdivuji tě, cizinče, dokážeš věci nazvat pravým jménem.“

„Nyní si vyslechneme další příběh o zahozených možnostech. Kdo má nějakou zkušenost?“ zeptal se Arkád.

„Já jsem jednou špatně dopadl,” odpověděl muž středního věku v purpurovém rouše. „Jsem nákupčí dobytka. Většinou kupuji velbloudy a koně, ale občas i ovce a kozy. Jednou, když jsem to vůbec nečekal, se mi naskytla skvělá příležitost, ale já jsem si ji nechal ujít. Posuďte sami.“

Vracel jsem se do města z dlouhé desetidenní cesty. Byl jsem unavený a podrážděný, protože se mi nic nepodařilo. K dovršení všeho byly brány už zavřené, takže jsme museli přespát pod širým nebem. Neměli jsme ani dost jídla a vody. Zatímco otroci stavěli stany, oslovil mě starší muž, který dopadl jako my.“

„Vážený pane, podle vzhledu soudím, že jste obchodník. Rád bych vám prodal jedno z mých nejlepších ovčích stád. Žena ulehla s velkou horečkou a tak se musím bezpodmínečně vrátit. Kupte moje ovce a já s otroky hned v noci odjedu.“

Byla tma, na stádo jsem neviděl, ale podle hmatu jsem usuzoval, že ovce jsou velké a tučné. Promarnil jsem deset dní sháněním velbloudů, takže jsem se s ním rád dohodl. Rychle nasadil velice přijatelnou cenu. Souhlasil jsem s vědomím, že je ráno ve městě prodám se slušným ziskem. Když jsme se domluvili, zavolal jsem otroky a poručil jim, aby přinesli svítidla, že spočítáme stádo, ve kterém mělo být podle chovatele devět set ovcí. Nemusím vám popisovat, jak bylo obtížné počítat stovky zdivočelých, žíznivých a mečících zvířat. To se prostě nedalo. Drsně jsem hospodáři řekl, že je spočítáme ráno a pak mu zaplatím.

„Prosím tě, velevážený,“ začal mne přemlouvat, „zaplať mi jenom dvě třetiny ceny dnes v noci, abych mohl odjet. Nechám tu svého nejlepšího otroka a on ti ráno pomůže s počítáním. Je na něj spolehnouti, takže mu můžeš zbytek doplatit.“

„Byl jsem tvrdohlavý a odmítl jsem v noci zaplatit. Druhý den, když se otevřely brány, vyšli z města čtyři kupci, aby obhlédli, jaké se nabízí stádo. Rádi zaplatili vysokou cenu, protože ve městě byl nedostatek jídla. Hospodář dostal skoro třikrát víc než bych mu byl zaplatil v noci. Tak můžu taky říct, že jsem si nechal ujít štěstí.“

„To je velice neobvyklý příběh,“ poznamenal Arkád. Jaképak ponaučení z něho vyplývá?“

„Okamžitě zaplatit, jestliže jsme přesvědčeni, že cena je rozumná,“ navrhl důstojný výrobce sedel. „Pokud je cena výhodná, musíme se zbavit nedůvěry. Jsme lidé nevyzpytatelní. Měli bychom dokázat pohotově posoudit, co je dobré a co špatné. Někdy býváme zbytečně tvrdohlaví a neústupní, jindy zase zbytečně váháme a pochybujeme. První úsudek bývá většinou nejlepší. Přesto pak někdy váháme, i když se nám zdá koupě výhodná. Já se chráním tak, že zaplatím zálohu. To mi ušetří pozdní lítost, že jsem přišel o kus štěstí.“

Opět povstal cizinec. „Ty příběhy jsou si podobné. Muži v rozhodné chvíli zaváhali.“

„Máš pravdu,“ odpověděl nákupčí. „Štěstí v obou případech bylo pryč, ale to není nic výjimečného. Nerozhodnost a váhavost je v každém člověku. Chceme zbohatnout a pak se svým váháním a různým oddalováním o dobrou příležitost připravíme. V mládí jsem byl přesvědčený, že mám špatný úsudek, a proto přicházím o některé výhodné akce. Později jsem dával vinu své tvrdohlavosti, ale nakonec jsem přišel na to, v čem to je. Zbytečně jsem váhal a byl nerozhodný, když bylo nutno jednat rázně. Byl jsem nad sebou roztrpčený, když jsem si to uvědomil, rozhodl jsem se, že se tohoto nedostatku zbavím.“

Opět promluvil cizinec. „Pan obchodník je krásně oblečen a vystupuje jako úspěšný muž, jak překonal svou nerozhodnost?“

„Stejně jako tady kupec, musel jsem se změnit. V mém případě se nerozhodnost projevila jako nepřítel. Příběh, který jsem vám vyprávěl, je jenom jeden z mnoha, kde bych mohl ukázat, jak jsem svým váháním promarnil několik příležitostí. Je nutno se bránit. Žádný člověk nepřipustí, aby zloděj kradl jeho myšlenky. Nepřipustí ani, aby mu nepřítel schválně odháněl zákazníky a připravoval jej tak o zisk. Když jsem poznal, jakou škodu nepřítel působí, musel jsem si jej podrobit. Každý by měl v sobě překonat ducha zdržování a váhání, aby se dostal k bohatství města Babylónu.“

Co tomu říkáš, Arkáde? Jsi nejbohatší v Babylónu a mnozí tě považují za člověka s největším štěstím. Souhlasíš se mnou, že člověk musí zničit ducha pochybností a váhání, když chce mít úspěch?”

„Je to tak, jak říkáš,“ přiznal Arkád. „Za svůj dlouhý život jsem sledoval lidi všech generací na cestě za úspěchem v obchodě, vědě a umění. Příležitost se naskytla všem. Někteří jí využili a byli spokojeni. Více bylo ale těch, kteří zaváhali, zalekli se nebo ztratili odvahu a svou příležitost zahodili.“

Arkád se otočil na tkalce. „Tys navrhl, abychom hovořili o štěstí. Pověz nám, co si teď myslíš.“

„Vidím štěstí v úplně jiném světle. Myslel jsem, že je to splnění nějakého přání bez zvláštní námahy. Nyní si uvědomuji, že takový přístup není správný, protože se člověk na ničem nepodílí a nezná proto hodnotu štěstí. Z naší diskuse jsem se poučil, že *k tomu, aby přilákal člověk štěstí, musí využít každou vhodnou příležitost*. Proto se budu snažit dělat to co nejlépe.“

„Dobře jsi vystihl podstatu naší diskuse,“ odpověděl mu Arkád. „Štěstí potkáme mnohokrát, ale příležitost jen zřídka. Náš přítel obchodník by měl štěstí, kdyby využil příležitost, kterou mu bohové nabídli. Rovněž přítel nákupčí dobytky zahodil svou příležitost, když nedošlo ke koupi ovcí.“

V naší diskusi jsme probírali, jakým způsobem je možno získat štěstí. Věřím, že jsme tu cestu objevili. Je nutno chopit se nabízené příležitosti. Kdo to udělá, získá si přízeň bohyně Štěstí. Očekává, že její dar bude oceněn a správně využit. Má ráda lidi, kteří jednají energicky.“

BOHYNĚ ŠTĚSTÍ MÁ RÁDA
LIDI, KTEŘÍ JEDNAJÍ ENERGICKY

Pět zákonů o zlatě

„Kdybyste si mohli vybrat mezi pytle z zlata a pytle hliněných tabulek s moudrými slovy, pro co byste se rozhodli?“

Na snědé tváře posluchačů zaujatých Kalababovou otázkou dopadalo světlo.

„Zlato, zlato,“ odpovědělo sborem všech dvacet. Starý muž se s pochopením usmíval. „Poslouchejte,“ začal a zdvihl ruku. „Slyšíte, jak někde daleko vyjí a štěkají psi? Mají hlad. Zkuste je nakrmit, a co myslíte, že udělají potom? Budou se prát a předvádět, a vůbec je nenapadne myslet na další den. S lidmi je to taky tak. Nabídní jim, aby si vybrali mezi zlatem a moudrostí - a co udělají? Na moudrost nedbají a o zlato brzy přijdou. Pak budou bědovat, že zlato je pryč.“

Zlato je pro ty, kteří znají jeho zákony a dodržují je.“

Kalabab si přitáhl bílý oděv, protože začal foukat studený vítr.

„Poněvadž jste mi poctivě sloužili celou dlouhou cestu, dobře se starali o velbloudy, plahočili se bez reptání přes písečnou poušť a odvážně bojovali se zloději, kteří mě chtěli okrást, povím vám pět zákonů o zlatě. Takový příběh jste ještě neslyšeli. Poslouchejte pozorně a uvažujte o každém slově, které pronesu, protože když si je zapamatujete a pochopíte jejich význam, máte naději, že na tom budete finančně dobře.“

Na chvíli se odmlčel. Na křišťálově čistém nebi zářily hvězdy. Za skupinou mužů se nezřetelně tyčil stan zajištěný proti pouštní bouři. Vedle leželo úhledně srovnané zboží zakryté kůží. V písku se protahovali velbloudi, někteří přežvykovali, jiní podřimovali.

„Pověděl jsi nám již mnoho zajímavých příběhů, Kalababe,“ promluvil vrchní balič. „Naše služba u tebe zítra končí. Těšíme se, že se od tebe dozvíme nějakou dobrou radu, která nám bude v budoucnosti užitečná.“

„Vyprávěl jsem vám o svých prapodivných dobrodružstvích v dalekých krajích, ale dnes večer vám povím o moudrém a bohatém Arkádovi.“

„Už jsme toho o něm hodně slyšeli, protože to byl nejbohatší člověk v Babylónu,“ přisvědčil vrchní balič.

„Stal se nejbohatším mužem, protože dokázal hospodařit se zlatem jako nikdo jiný. Dnes v noci vám budu povídat o jeho moudrosti, jak jsem to slyšel od jeho syna Nomasira kdysi dávno v Ninive, když jsem byl mladý.“

Zůstali jsem s mistrem dlouho do noci v Nomasirově paláci. Pomáhal jsem nosit vzácné koberce, ze kterých si Nomasir vybíral, až se mu nějaký zalíbil. Byl tedy spokojený a chtěl, abychom se s ním posadili a popili vzácná vína příjemné vůně a lahodné chuti.

Potom nám vyprávěl o velké moudrosti svého otce Arkáda. Já vám ten příběh zopakuji.“

Všichni víte, že v Babylóně je obvyklé, že synové bohatých rodičů převezmou jejich majetek, ale Arkád s tím nesouhlasil. Když se Nomasir jednou této záležitosti dotkl, tak mu řekl: „Synu, přeji si, abys úspěšně pokračoval v mém podnikání. Dříve ale musíš dokázat, že to

zvládneš. Proto chci, abys odešel do světa a prokázal své schopnosti ve dvou případech - přijít k majetku a získat si úctu u lidí.

Do začátku ti dám dvě věci, které mně chyběly, když jsem byl mladík a začínal budovat své postavení. Tady je pytel zlata. Když ho dobře použiješ, stane se základem pro tvou budoucnost. Ta druhá věc je hliněná tabulka, kde je vyryto pět zákonů o zlatě. Když je budeš dodržovat, nemine tě odměna.

Za deset let se vrať do otcovského domu a provedeš vyúčtování. Budeš-li úspěšný, staneš se dědicem mého majetku. V případě tvého nezdaru odkážu majetek kněžím, kteří budou obětovat bohům za spásu mé duše.“

Nomasir se tedy se svými otroky vydal na cestu. Měl s sebou pytel zlata a hliněnou tabulku pečlivě zabalenou v hedvábí.

Po deseti letech se zase vrátil domů, kde byla na jeho počest připravena hostina. Bylo pozváno mnoho přátel a příbuzných. Po jídle otec i matka usedli do nádherných křesel. Nomasir stál před nimi a podle dohody předkládal zprávu o své cestě.

Bylo to večer a místnost jasně osvětlovaly olejové lampy. Otroci v bílých šatech dlouhými palmovými listy rozháněli kouř ve vlhkém vzduchu. Nomasirova žena a dva synové s přáteli a členy rodiny seděli na kobercích a pozorně naslouchali.

„Otče,“ začal pokorně Nomasir, „skláním se před tvou moudrostí. Před deseti lety na prahu mužného věku jsi mě vyslal do světa na zkušenou, místo abych zůstal doma a stal se otrokem bohatství. Velkoryse jsi mi dal na cestu zlato a nabídl i moudrost. Musím přiznat, že o zlato jsem se staral špatně. Doslova proklouzlo mezi mými nezkušenými prsty.“

Otec se shovívavě usmíval: „Pokračuj, synu, zajímá mě každá maličkost.“

„Rozhodl jsem se, že odjedu do města Ninive v domnění, že tam najdu vhodné uplatnění. Připojil jsem se k jedné karavaně, kde jsem získal mnoho přátel. Dva hovorní muži měli překrásného rychlého koně. Po cestě mi důvěrně sdělili, že nějaký boháč v Ninive má hřebce, kterého ještě nikdo neporazil. Majitel byl přesvědčen, že je nejrychlejší, a proto vyhlásil, že vyplatí jakoukoli sázku na koně, který by ho porazil. Moji noví přátelé ovšem tvrdili, že v porovnání s tím jejich je to jen ubohá herka. Jako velkou laskavost mi nabídli, že se mohu připojit k jejich sázce, i když původně neměli v úmyslu brát společníka. Náš kůň prohrál a já ztratil většinu svého zlata. Později jsem přišel na to, že to bylo předem domluveno. Pořád se připojovali ke karavanám, aby získávali důvěřivé oběti jako já. Představte si, že ten mužský v Ninive byl jejich společník a o zisk se dělili. Ten podvod mi dal první lekci, že mám být opatrný.“

Brzy jsem dostal druhou lekci. V karavaně byl mladík, se kterým jsem se také spřátelil. Byl z dobré rodiny a stejně jako já cestoval do Ninive, aby si tam našel výnosné zaměstnání. Zanedlouho po příjezdu mi řekl, že zemřel známý obchodník a jeho obchod i se zbožím je na prodej. Nabídl mi, abychom koupili obchod dohromady, že budeme partnery a o zisk se rozdělíme. Neměl s sebou ovšem dostatečné množství zlata, ale říkal, že si pro ně dojede do Babylónu. Přesvědčil mě, abych zatím obchod zaplatil sám a jeho peníze, že použijeme později. Já jsem souhlasil.

Cestu do Babylónu pořád oddaloval a mezitím se projevil jako nezkušený a lehkomyšlný obchodník. Utrácel a zbytečně nakupoval zboží, až jsem ho vy-hodil. Ale to už bylo pozdě. V obchodě zůstalo jen neprodejné zboží, zlato bylo pryč, nebylo zač nakupovat. Musel jsem všechno prodat Židovi za směšnou cenu.

Pak nastaly zlé dny. Sháněl jsem zaměstnání, ale bylo to těžké, protože jsem nic neuměl. Prodal jsem otroky, koně, zbytečné šatstvo, abych měl na jídlo a nocleh. Blížil se okamžik, kdy mi nezbyde nic.

V těch těžkých dnech jsem na tebe hodně vzpomínal, drahý otče. Vyslal jsi mě do světa, aby se ze mne stal muž, a jak jsem dopadl.“

Matka sklonila hlavu a tiše plakala.

„Když mi bylo nejhůř, vzpomněl jsem si na hliněnou tabulku, kterou jsi mi dal na cestu a kde bylo vyryto pět zákonů o zlatě. Pečlivě jsem ta moudrá slova přečetl a uvědomil jsem si, jak důležitá je jejich znalost. Kdybych to byl věděl, nemusel jsem přijít ozlato. Všechny zákony jsem se naučil a rozhodl se, že jestli se na mě usměje ještě jednou bohyně Štěstí, budu jednat uvážlivě a ne jako nezralý mladík.“

Bude vám všem jen k prospěchu, když nyní přečtu moudrá slova svého otce, jak jsou vyryta v hliněné tabulce, kterou mi dal před deseti lety.

PĚT ZÁKONŮ O ZLATĚ

- 1. Ke zlatu se dostane ten, kdo odloží nejméně jednu desetinu výdělku, aby zabezpečil majetek pro sebe a svou rodinu.*
- 2. Když moudrý vlastník zlato dobře umístí, vydělává pro něj, a neustále přibývá.*
- 3. Rozvážný vlastník zlato ochraňuje a investuje je pod dohledem odborníků.*
- 4. Když majitel zlato vloží do pochybných podniků, přijde o ně.*
- 5. Kdo chce vydělávat hned velké sumy, kdo podlehe svodům podvodníků a pletichám, kdo uvěří své nezkušenosti a romantickým představám, přijde o zlato.*

Přečetl jsem pět zákonů tak, jak je za-psal můj otec.

Prohlašuji, že mají větší cenu než samotné zlato. Dokáži vám to na následujícím příběhu.

Opět se obrátil k otci. „Pověděl jsem ti, jak hluboko jsem se dostal, protože jsem byl nezkušený. Ale každý řetěz utrpení a neštěstí má konec. U mne nastal, když jsem konečně našel práci. Měl jsem dohlížet na otroky, kteří pracovali na stavbě městských hradeb. Řídil jsem se prvním zákonem o zlatě a odložil jsem z výdělku měďák a přidával další z každé mzdy, až jsem měl stříbrňák. Šlo to pomalu, protože člověk musí taky z něčeho být živ. Přiznávám, že jsem doslova škudlil, protože jsem chtěl vydělat za deset let to, co mi otec dal na cestu.

Jednoho dne za mnou přišel velitel, s kterým jsem se sblížil, a řekl: „Vážím si mladých, kteří zbytečně neutrácejí to, co vydělají.“

„Ano," řekl jsem. „Mým největším přáním je našetřit tolik zlata, kolik mi ho otec dal, a o které jsem přišel.“

„To je dobré předsevzetí. Ale víš, že ze svých úspor můžeš mít zisk?“

„Mám špatné zkušenosti. Přišel jsem o zlato od otce a mám strach, abych nepřišel i o úspory.“

„Máš ke mně důvěru a proto ti poradím, jak výhodně naložit se zlatem," odpověděl. „Během roku se hradby dokončí a budou se do nich zasazovat obrovské bronzové brány ve všech vjezdech. Budou sloužit jako obrana proti nepříteli a musí být dostatečně bytelné. V Ninive není dost kovu na jejich výrobu a král zatím nemá dodavatele. Mám takový plán. Dá se nás pár dohromady, složíme svoje úspory a vyšleme karavanu do měděných a cínových dolů. Jsou dost daleko, ale přivezeme z nich kov na brány. Až ho bude král potřebovat, nabídneme mu ho za vysokou cenu. Když by od nás kov nekoupil, vždycky jej budeme moci prodat za slušnou sumu.“

Poznal jsem svou příležitost a podle třetího zákona jsem investoval pod dohledem moudrých mužů. Nezklamal jsem se. Náš podnik uspěl a můj díl zlata se tím obchodem pořádně zvětšil.

Dostal jsem nabídku, abych se stal členem společnosti. Byli tam chytrí muži, věděli jak a s čím obchodovat. Každou akci nejdříve důkladně projednali, než ji schválili. Nikdy by neinvestovali do podniků, kde by mohli přijít o vklad a které by byly nevýdělečné. Moje sázka na dostihového koně by před nimi neobstála. Okamžitě by rozpoznali její nejisté šance a poukázali na ně.

Spoluprací s těmito muži jsem se poučil, jak mám bezpečně investovat, abych měl zisk. Za několik let tak moje příjmy prudce vzrostly. Vydělal jsem už daleko více, než jsem kdysi ztratil.

Na svém neúspěšném podnikání, na zbrklém chování a konečně na úspěchu jsem měl možnost si ověřit hlubokou pravdu skrytou v pěti zákonech o zlatě. Na vlastní kůži jsem zažil, jak je každý bod velice důležitý. K tomu, kdo zákony nezná, zlato nenajde cestu. Pokud ji najde, vlastník je stejně ztratí. Zlato získá a má z něj zisk ten, kdo zákony dodržuje.

Nomasir zmlkl a pokynul otrokovi v zadní místnosti. Ten na jeho příkaz přinesl tři těžké kožené pytle. Nomasir jeden z nich vzal a postavil před otce se slovy: „Dal jsi mi pytel babylónského zlata. Vracím ti pytel zlata z Ninive, které má stejnou hodnotu. Jistě všichni souhlasíte, že je to spravedlivá výměna. Dále jsi mi věnoval popsanou hliněnou tabulku. Vyměním ji za dva pytle zlata.“

Domluvil a předložil před otce dva pytle.

„Dokazuji ti, otče, že moudrost má větší cenu než zlato. Můžeme to vůbec srovnávat? Bez moudrosti většinou o zlato přijdeme. Ale s moudrostí dokáže ten, kdo zlato nemá, že si je může opatřit. Tyto tři pytle to dokládají.“

Musím se přiznat, že je mi potěšením, že zde mohu stát, vyprávět své zážitky a dokázat ti, drahý otče, že jsem zbohatl a stal se váženým mužem.“

Otec s uspokojením položil ruce na synovu hlavu: „Dostals dobrou lekci a já jsem šťasten, že mám syna, kterému mohu svěřit majetek.“

Kalabab se odmlčel a kriticky pohlédl na posluchače.

„O čem svědčí Nomasirův příběh?“ tázal se. „Kdo z vás může předstoupit před otce nebo před manželku a vysvětlit jim, jak se má dobře zacházet s majetkem? Co byste tak pověděli? Cestoval jsem a hodně se naučil. Pracoval jsem, ale zlata mám málo. Něco jsem utratil, něco jsem promarnil a o většinu jsem přišel při podnikání.“

Je mylné se domnívat, že když někdo zlato má a jiný ne, je to osud.

Bohatý je ten člověk, který dodržuje pět zákonů a vždy se jimi řídí. Já jsem je znal od mládí a jsem proto bohatým obchodníkem. Majetek jsem nenabyl žádným zázrakem. Rychlé zbohatnutí není trvalé. Majetek přichází postupně, protože vzniká z poznání a vytrvalosti. Dosáhnout bohatství je obtížné. Jen ten, kdo se stále snaží, dosáhne úspěchu.

Dodržování pěti zákonů o zlatě se vyplácí. Znovu vám je stručně zopakuji. Znáám je nazpaměť už od mládí, kdy jsem prvně ocenil jejich hodnotu.“

PRVNÍ ZÁKON O ZLATĚ

Ke zlatu se v hojné míře dostane ten, kdo odloží nejméně jednu desetinu výdělku, aby si vytvořil základ pro budoucnost svou i svých blízkých.

Každý, kdo si pravidelně odkládá desetinu výdělku a moudře ji investuje, vytvoří si základ pro další příjem v budoucnosti. Navíc mu to umožní zabezpečit rodinu v případě, že ho bohové zavolají do říše stínů. Zákon praví, že ke zlatu se dostane šetrný a podnikavý člověk. Mohu to potvrdit. Čím víc zlata mám, tím rychleji mi přibývá. Zlato, které investuji, mi vydělává stále víc, takže to dokládá platnost prvního zákona.

DRUHÝ ZÁKON O ZLATĚ

Když moudrý vlastník zlato dobře umístí, vydělává na něj a neustále přibývá.

Zlato je v podstatě takový dřív. Jakmile se naskytne vhodná příležitost, chce přibývat. S lety jeho množství stále vzrůstá.

TŘETÍ ZÁKON O ZLATĚ

Rozvážný vlastník zlato ochraňuje a investuje je pod dohledem zkušených odborníků.

Zlato se drží opatrného majitele, lehkomyslník je brzo ztratí. Člověk, který hledá radu u moudrých lidí, kteří dovedou se zlatem zacházet, se brzy naučí nehazardovat, chránit jeho hodnotu a těšit se z jeho přírůstku.

ČTVRTÝ ZÁKON O ZLATĚ

Když majitel vloží zlato do pochybných podniků, přijde o ně.

Člověk, který má majetek, ale neumí s ním zacházet, si myslí, že může snadno hodně vydělat. Existují různé podvodné nabídky, které jsou naprosto nepřijatelné. Nezkušený vlastník jmění spoléhá jen na sebe a investuje do obchodu, o kterém nic neví. Když přijde na to, že se mýlil, bývá většinou pozdě. Kdo je chytrý, investuje pod dohledem odborníka.

PÁTÝ ZÁKON O ZLATĚ

Kdo chce hned vydělávat velké sumy a čeká nesmírnou návratnost svých investic, přijde o zlato.

Čerství majitelé zlata mívají divoké nápady. Myslí si, že jejich majetek je zázračný a očekávají nepředstavitelné zisky. Moudří muži před něčím takovým varují, protože vědí, že vidina rychlého zbohatnutí je nebezpečná.

Nezapomínejte na zámožné lidi z Ninive. Ti vždycky chtějí záruku, že nepřijdou o svou jistinu a do riskantních investic se nepouštějí.

Tím uzavírám příběh o pěti zákonech zlata. Vysvětlil jsem vám tajemství svého úspěchu. Každý z vás by se tím měl řídit. Pak byste měli v životě jistotu a nemuseli shánět denně potravu jako divocí psi.

Zítra vstoupíme do Babylónu. Je vidět oheň, který věčně hoří nad božským chrámem. Slavné město je na obzoru. Zítra dostanete zlato, které jste si poctivě vydělali. Co s ním bude za deset let? Jestliže je mezi vámi někdo jako Nomasir, použije část zlata jako základ svého majetku, bude se řídit moudrostí vznešeného Arkáda a za deset let bude mít své životní jistoty. Bude bohatý a vážený.

Vaše skutky vás budou provázet životem. Nemohou být zapomenuté. Budou to především vzpomínky na to, co jste mohli udělat a neudělali, na různé příležitosti, kterých jste nevyužili.

Město Babylón má tolik pokladů, že je nikdo nemůže spočítat. Rok od roku je bohatší a silnější. Pokud o to stojíte a budete se řídit pěti zákony o zlatě, můžete se přiřadit k těm, kteří se dělí o babylónské bohatství.

Babylónský bankéř

Padesát kusů zlata! Výrobce oštěpů Rodan ještě nikdy neměl u sebe tolik zlata. Šťastně si vykračoval, když odcházel od svého vznešeného krále. Zlaté mince v jeho peněžence vesele cinkaly, jak narážely při chůzi do opasku. Byla to nejsladší hudba, jakou kdy slyšel. Všechno to zlato je jeho. Mohl takovému štěstí stěží uvěřit. Může si dopřát, co bude chtít. Velký dům, pozemky, dobytek, velbloudy, koně, vozy, všechno, nač si jen vzpomene.

Jak je použije? Ještě nevěděl, byl jako omámený svým pokladem, když vcházel do boční ulice, která vedla k domu jeho sestry.

O několik dnů později vstoupil Rodan celý zmatený do domu bankéře a obchodníka se šperky a vzácnými látkami. Přesl krám, nedíval se ani napravo ani nalevo, nevšímal si barevných uměleckých předmětů, a vešel rovnou do obytné části domu. Mathon seděl na koberci a jedl, co mu černý otrok předkládal.

„Chtěl bych se s tebou poradit, protože vůbec nevím, co dělat.“ Rodan nejistě přešlapoval, zarostlá hrud mu prosvítala koženým oděvem.

Mathonova úzká nažloutlá tvář se rozzářila přátelským úsměvem: „Copak tě donutilo vyhledat bankéře? Opustilo tě štěstí v herně nebo máš potíže s nějakou baculatou dámou? Znáš tě dlouho a nikdy jsem si nemyslel, že mě budeš potřebovat.“

„Já nechci zlato. Přišel jsem tě poprosit o radu.“ „Nevěřím svým uším. Co to povídáš? Nikdo nechodí k bankéřovi pro radu. Snad špatně slyším.“

„Slyšíš dobře.“

„Opravdu? Pak je tedy výrobce štítů Rodan chytřejší než ostatní, když si jde pro radu a ne pro zlato. Lidé přicházejí, aby mohli zaplatit za své nerozvážené bláznivé kousky, ale o radu si nikdy neřekli. A kdo by mohl poradit líp než bankéř, když mají problémy. Bud tedy vítán a pojez se mnou. Ando,“ poručil černému otrokovi, „prostři pro mého hosta a přítele Rodana. Přines hodně jídla a ten největší pohár. A víno vyber to nejlepší. A teď mi, Rodane, pověz, co tě trápí?“

„Královský dar.“

„Král ti něco dal a tebe to trápí? Co to je?“

„Král byl spokojen s mým návrhem na výrobu štítů pro jeho vojáky a odměnil mě padesáti zlatáky. A já jsem z toho celý zmatený. Pořád jsou kolem mně lidi, kteří by se se mnou rádi rozdělili.“

„To je přirozené. Těch, co si zlato přejí je víc, než těch, kteří je mají. Ti první by se samozřejmě chtěli dělit s tím, kdo ke zlatu snadno přišel. A někdy nemůžeš říci ne.“

„Některým to řeknu snadno, ale jindy by bylo lehčí říci ano. Jak může člověk odmítnout prosbu sestře, kterou má rád? Ale ona chce peníze pro svého manžela, který touží být obchodníkem. Myslí si, že neměl v životě žádnou šanci a úpěnlivě mě prosí, abych mu půjčil. Půjčku mi vrátí ze zisku svého podnikání.“

„Příteli, to je dobré téma na diskusi. Zlato přináší majiteli zodpovědnost a mění jeho postavení. Přináší ovšem i obavy, že člověk o ně přijde, bude okraden nebo podveden. Přinese mu pocit moci i schopnosti dělat dobré skutky. Dostane jej do situace, kdy bude něco dělat s tím nejlepším úmyslem a stejně se setká s nepochopením.

Slyšel jsi někdy o hospodáři z Ninive, který rozuměl řeči zvířat? Asi ne, takový příběh se v kovárně nevypráví. Povím ti ho, abys poznal, že při vypůjčení nejde jen o to, že přendáš zlato z ruky do ruky.

Hospodář, který rozuměl řeči zvířat, každý večer chodil poslouchat, co si povídají. Uslyšel, jak si vůl stěžuje oslovi. „Dřu se od rána do večera za pluhem. Nikomu nezáleží na tom, jestli mi je horko, bolí mě nohy nebo mám rozedřený krk od postroje. Zato ty se máš. Máš na sobě barevnou pokrývku a jen vozíš pána, kam si přeje. Když nikam nejde, celý den odpočíváš a pochutnáváš si na travičce.“ Osel měl špatné kopyto, ale byl velký dobrák a s volem cítil. „Ano, kamaráde, moc se dřeš a já ti tedy pomůžu. Poradím ti, jak si můžeš den odpočinout. Ráno, až tě přijde otrok zapřáhnout do pluhu, lehni si na zem a hodně naříkej. On řekne pánovi, že jsi nemocný a nemůžeš nic dělat.“

Vůl to tak provedl a otrok šel za pánem, že s volem je zle.

„Tak zapřáhni osla. Orat se musí.“

A tak osel, který chtěl pomoci kamarádovi, musel za něj dělat. Večer byl utahaný, nohy se mu podlamovaly a krk měl celý rozedřený od postroje.

Hospodář zase chodil po stavení a poslouchal.

Vůl začal první: „Jsi dobrý kamarád. Díky tvé radě jsem celý den odpočíval.“

„A já,“ odpověděl osel, jsem ti chtěl pomoci, ale dopadlo to tak, že tvé povinnosti spadly na mne. Jen se vrať k pluhu. Slyšel jsem pána, jak říká otrokovi, aby zavolal řezníka, jestli ti bude špatně. A já ti to přeju, protože jsi lenoch.“ Od té doby spolu nemluvili a jejich přátelství skončilo.

Jaké z toho plyne poučení, Rodane?”

„Nevím,“ odpověděl Rodan.

„Myslel jsem si to. Ale poučení tam je a dokonce velice prosté: Když chceš pomoci příteli, udělej to tak, aby se jeho břemeno nesvalilo na tebe.“

„To by mne nenapadlo, ale je to moudré. Nesmím dopustit, abych převzal švagrovy problémy. Ty hodně půjčuješ. Pověz mi, jestli ti lidé dluhy vracejí.“

Mathon se usmál: „Může přijít dlužník k věřiteli, když by nedal žádnou záruku na zaplacení? Věřitel musí zjistit, jestli jeho zlato bude k užítku a jestli je dostane zpět. Když rozhodne špatně, může přijít na mizinu, protože dlužník nebude schopen zaplatit. Pojd', ukážu ti nějaké zástavy, ty ti řeknou o dlužnících nejvíce.“

Přinesl do místnosti dlouhou bednu pokrytou červenou vepřovicí a zdobenou bronzovými ornamenty. Postavil ji na podlahu, posadil se a obě ruce položil na víko.

„Od každého, komu půjčím, si vezmu zástavu a uložím ji do bedny. Tady zůstane, dokud půjčka nebude splacena. Když dlužník zaplatí, zástavu vyndám. Když nezaplatí, zástava zůstane v bedně a připomíná mi, kdo je nespolehlivý a zneužil moji důvěru. Nejjistější jsou ty půjčky, na které byly poskytnuty větší záruky. Jsou to různé nemovitosti, šperky, vel-bloudi nebo jiné věci, které se dají prodat na uhrazení půjčky. Některé šperky mají větší cenu než půjčka. Jindy dojde k majetkovému vypořádání. V takovém případě mám jistotu, že se mi zlato vrátí i s úrokem, protože půjčku jistí dlužníkův majetek.

Někdy si vypůjčí lidé, kteří pracují. Mají svůj příjem, a když jsou poctiví a nepostihne je žádná nehoda, vím, že půjčku splatí.

Jsou i takoví, kteří nemají majetek ani nevydělávají. Tady je třeba mít se na pozoru, nepůjčit ani měďák, pokud se za ně nezaručí zámožní přátelé.“ Mathon uvolnil zámek a otevřel víko. Rodan se nedočkavě naklonil. Na vrchu ležel na purpurové látce náhrdelník. Mathon jej vzal do ruky a lehce pohladil. „Ten zůstane v bedně navždy, protože jeho majitel je v říši tmy. Byl to můj přítel. Obchodovali jsme spolu, dokud si nepřivedl z Východu ženu a nevezl si ji. Byla velice krásná, ale docela jiná než naše ženy. Přítel utratil všechno zlato, jen aby splnil každé její přání. Když už nic neměl, zdrceně za mnou přišel. Řekl jsem, že mu pomůžu, aby se postavil na vlastní nohy. Přísahal mi, že to dokáže. Ale nedošlo k tomu. Při hádce mu manželka vrazila nůž do srdce.“

„A co ona?“ ptal se Rodan.

„Ten šperk byl její,“ a Mathon zvedl purpurovou látku. „Z lítosti skočila do Eufratu. Ty dva dluhy nebudou nikdy splacené. Bedna by mohla povídat, že lidé s velkými city nejsou vhodní ručitelé.“

„Tato zástava je docela jiná,“ Mathon vzal prsten vyřezávaný z býčí kosti. „Patří jednomu zemědělci. Od jeho ženy kupuji koberce. Kdysi jim kobylinky spásly celou úrodu, že neměli ani na jídlo. Pomohl jsem jim, a když byla příští rok dobrá úroda, dluh splatili. Pak jednou přišel a popsal mi zvláštní ovce, které se chovají v dalekých zemích, jak slyšel od cestovatelů. Ovce měly dlouhou jemnou a měkkou vlnu, že by se z ní daly dělat koberce, jaké v Babylóně ještě nikdo neviděl. Chtěl koupit stádo, ale neměl peníze. Půjčil jsem mu na cestu i na ovce. Má teď pěkné stádo a já se těším, že příští rok překvapím Babylón těmi nejkrásnějšími koberci. Zákazníci budou mít radost. Prsten mu už brzy vrátím, protože ho po zaplacení chce zpět.“

„Někdo trvá na vrácení zástavy?“ ptal se Rodan.

„Když mají půjčku na podnikání, tak ano. Když si půjčují, protože byli lehkomyšní, poradím jim, aby byli opatrnější, až se jim zase zlato dostane do rukou.“

„A co tato zástava?“ Rodan zvedl těžký zlatý náramek s drahokamy.

„Majitelka je obézní, vrásčitá a pořád mluví. Je únavné ji poslouchat. Jednu dobu měli peníze a byli dobrými zákazníky. Pak přišly zlé časy. Chtěla mít ze syna obchodníka a tak si půjčila. Měl se stát partnerem majitele karavany, který cestuje s velbloudy z města do města, výhodně nakupuje a zase prodává. Ale ukázalo se, že majitel je darebák, protože nechal chudáka chlapce samotného ve městě bez peněz a bez přátel. Ujel, když mladík spal. Možná, že až se z něj stane muž, dostanu půjčku zpátky. Do té doby nebudu mít žádný úrok, jen spoustu řečí. Šperk ale za půjčku stojí.“

„Chtěla ta žena taky poradit?“

„Kdepak. Představovala si syna jako bohatého a mocného Babyloňana. Říci jí pravdu by znamenalo rozhněvat ji. Byl jsem v těžké situaci. Věděl jsem dobře, že syn je neschopný a nezkušený, ale když nabídla zástavu, nemohl jsem odmítnout.“

„To patří Nobaturovi, obchodníkovi s velbloudy,“ pokračoval Mathon a zamával provazem se zavázaným uzlem. „Když koupí stádo a nestačí mu kapitál, přinese mi tento provaz a já mu půjčím, kolik potřebuje. Je to dobrý obchodník, na jeho úsudek se můžu spolehnout a tak mu půjčuji bez záruky. Mnoho babylónských mužů získalo mou důvěru, protože měli dobrou pověst. Jejich zástavy putovaly do bedny a z bedny. Šikovní obchodníci jsou přínosem našeho města. Já na nich pochopitelně vydělám, ale pomáhám zároveň rozkvětu obchodu a podporuji tak Babylón.“

Mathon zvedl nějaký tyrkys a opatrně jej položil na zem: „Brouk z Egypta. Patří chlapci, který se nestará, aby mi vrátil zlato. Když mu to připomenu, odpoví, ‚Jak můžu vrátit dluh, když mě tak pronásleduje osud. Ty máš víc než dost.‘ Co mám tedy dělat? Záruka patří jeho otci. Prodal pozemky a stáda, aby syn mohl podnikat. Zpočátku se mu dařilo, ale chtěl pořád víc a víc. Neměl dostatečné znalosti a tak jeho podniky zkrachovaly.“

Mladí je velice ctižádostiví. Cestu k bohatství by si nejraději zkrátily, proto si často neuváženě půjčují. Mladí nezkušení lidé si neuvědomují, že nesplacený dluh představuje bolest a zármutek a takové starosti, že nedávají v noci člověku spát. Přesto nikoho od uzavření půjčky neodrazují. Podpořím ho a doporučím, aby si půjčil na dobrou věc. Já jsem si také jako mladý obchodník půjčil. Co má věřitel v takovém případě dělat? Mladý člověk je zoufalý, ale nic nepodniká. Je nešťastný a nemá kuráž. Dluhy se ani nesnaží splácet. Neodváží se ani prodat otcův pozemek nebo stádo.“

„Zajímavě vyprávíš, ale pořád jsi mi neodpověděl, jestli mám půjčit švagrovi. Mám se ho zeptat, co s penězi udělá?“

„Kdyby řekl, že chce být obchodníkem se šperky a nábytkem, zeptal bych se: ‚Máš znalosti z oboru? Víš, kde nakoupíš nejlevněji? Víš, kde můžeš prodat se ziskem?‘ Mohl by na všechny otázky odpovědět kladně?“

„Nemohl,“ přiznal Rodan. „Pomáhal mi s výrobou oštěpů a v obchodě.“

„Pak bych mu řekl, že jeho záměr není dobrý. Obchodník musí znát svůj obor. Jenom plány jsou nanic, a proto bych mu nepůjčil.“

„Co když řekne, že často obchodníkům pomáhal, zná cestu do Smyrny a ví, kde nakoupit podomácku tkané koberce za nízké ceny a ví o bohatých lidech v Babylóně, kterým může koberce prodat s vysokým ziskem?“

„Pak bych odpověděl: ‚Máš dobrý nápad a zdravou ctižádost. Půjčím ti padesát zlatáků, když mi dáš rovnocennou zástavu. Až splatíš dluh, vrátím ti ji.‘ Kdyby mi řekl, že žádnou záruku nemá, ale je čestný muž a zaplatí dobré úroky, já bych mu odpověděl: ‚Jde mi o každý kousek zlata. Kdyby tě na cestě do Smyrny okradli, nebo ti sebrali koberce, až se budeš vracet, nezůstalo by ti nic. Jak bys pak zaplatil dluh?‘

Zlato je pro bankéře zboží. Půjčit je jednoduché, ale když to není uvážené, je těžké dostat zlato zpět. Chytrý věřitel nemůže riskovat a převzít odpovědnost, musí si zajistit bezpečné zaplacení dluhu.

Je dobré, když pomůžeš někomu, kdo má potíže," pokračoval Mathon, „nebo když začíná. Ale musíš to udělat rozumně, aby se ti nestalo to, co oslovi. Chtěl pomoci a vzal na sebe něco, co patřilo jinému.

Ale to jsem zase odbočil od tvé otázky, Rodane. Moje odpověď je, aby sis svých padesát zlatých nechal. Zasloužil sis je a nikomu jinému nepatří. Nejsi povinen se s někým dělit, ledaže by ses tak sám rozhodl. Kdybys chtěl půjčit pro zisk, pak tedy opatrně a na více míst. Nemám rád, když zlato zahálí, ale nemám rád ani riziko při jeho uplatnění.

Kolik let už děláš štítý, Rodane?"

„Tři roky.“

„A kolik jsi ušetřil mimo královský plat?"

„Tři zlaté.“

„Tři roky jsi šetřil a máš tři zlaté?"

„Ano, je to tak, jak říkáš.“

„Kdybys šetřil jako dosud padesát let, tak bys měl padesát zlatých?"

„Ano a byly by to celoživotní úspory.“

„Myslíš, že tvoje sestra by ohrozila svoje celoživotní úspory kvůli tomu, že manžel chce být obchodníkem?"

„Když tě tak poslouchám, řekl bych, že ne.“

„Zajdi tedy za ní a pověz, že jsi tři roky dělal od rána do večera, všechno sis odřekl, a ušetřil za rok jeden zlatý. Švagrovi popřej hodně zdaru a řekni, aby předložil podnikatelský plán. Ten mi pak doneseš. Když ho schválím, řekni, že mu půjčíš úspory za jeden rok. Dáš mu tak příležitost, aby dokázal, co umí. Udělej, jak říkám. Když zkrachuje, nebude ti dlužit tolik, aby to nemohl splatit.

Jsem bankéř. Chci, aby můj přebytek zlata pomáhal vydělávat jiným a tím i mně. Nechci riskovat, že bych o ně přišel, protože jsem se hodně nadělal, měl spoustu starostí a taky jsem šetřil, abych měl něco na stáří a pro rodinu. Proto tedy nepůjčím tam, kde nejsem přesvědčen, že je můj kapitál bezpečný a že se vrátí. Nepůjčím ani, když nejsem přesvědčen, že mi budou včas zaplaceny úroky.

Pověděl jsem ti, Rodane, jen několik tajemství z těch, které skrývá moje bedna. Pochopil jsi různé lidské slabosti. Víš, jak lidé dychtí po půjčce, i když nemají jistotu, že ji splatí. Může ti být jasné, že jejich naděje na ohromný výdělek, když budou mít něco pro začátek, jsou zcela falešné. Nemají ani schopnosti ani zkušenosti, aby něco dokázali.

Ty, Rodane, máš zlato, a měl by ses snažit, aby ti vydělávalo. Budeš pomalu jako já - bankéř. Když budeš svůj poklad bezpečně chránit, přinese ti slušný zisk a tím i pohodu a jistotu v dalších dnech. Když ale dopustíš, abys o něj přišel, budeš mít lítost a smutek do konce života. Co chceš od svého zlata?"

„Aby bylo v bezpečí.“

„Tvoje první přání tedy je, aby zlato bylo v bezpečí. Myslíš, že u tvého švagra bude chráněno před možnou ztrátou?"

„Bojím se, že ne, protože neumí se zlatem rozumně zacházet.“

„Pak nech city stranou. Nejsi nikomu povinen zlato svěřit. Když jde o rodinu nebo přítele, najdi jinou formu pomoci, ale neobětuj vlastní kapitál. Nezapomeň, že zlato lehce proklouzne mezi prsty těm, kteří nemají žádné zkušenosti. Ty bys ho přece mohl rozházet sám a ne ho nechat promarnit někomu jinému. A co by sis přál ještě?"

„Aby mi zlato vydělávalo.“

„Zase to říkáš dobře. Mělo by být uloženo tak, aby vydělávalo a přibývalo. Když ho dobře půjčíš, může se ti zdvojnásobit. O zlato můžeš přijít i na něm vydělat.“

Nenech se ale lákat nějakými fantastickými plány nepraktických lidí, kteří se domnívají, že vědí, jak vydělat obrovské sumy. Takoví snílkové nemají ponětí o pravidlech v peněžnictví. Buď střízlivý v očekávání toho, co ti investice přinese. Chraň se lichvářských zisků, protože končívají ztrátou.

Vyhledej osvědčené partnery a podniky, aby byl tvůj kapitál v dobrých rukou. Tak se vyhněš ztrátám, které postihují hodně lidí, protože se domnívají, že jejich kapitál ochrání bohové.“

Rodan chtěl Mathonovi poděkovat, ale ten řekl, že králův dar jej naučí moudrosti. A dodal: „Když si jej budeš chtít udržet, musíš jednat rozvážně. Budou tě lákat do různých podniků, budou ti všelijak radit, budou ti nabízet výdělek. Na mém vyprávění vidíš, že si musíš všechno dobře promyslet, než půjčíš kousek zlata. Když budeš potřebovat poradit, přijď za mnou. Rád tě uvidím.“

Ještě si přečti, co jsem vyryl naspodu víka bedny. Platí to pro věřitele i dlužníka.“

LEPŠÍ DŘÍV
TROCHU OPATRNOTI
NEŽ POZDĚJI HODNĚ LÍTOSTI

Babylónské hradby

Starý Banzar, zkušený válečník a účastník mnoha bitev, střežil přechod k babylónským hradbám. Tam bojovali stateční obránci, aby odrazili nepřátelský útok. Na nich spočívala budoucnost slavného města a jeho obyvatel.

Za hradbami se ozýval hluk nepřátelské armády, křik mužů, dupot koní, bušení palic na bronzovou bránu.

V ulicích čekali vojáci v brnění, aby bránili vstup v případě, že by se brána uvolnila. Byla jich jen hrstka. Babylónská armáda byla s králem daleko na východě na velké výpravě proti Elamitům. Město nečekaně napadla ze severu mohutná asyrská armáda. Hradby musí být ubráněny, protože jinak by Babylón padl.

Kolem Banzara se shromáždila skupinka bledých vystrašených obyvatel, jež nedočkavě čekali na zprávy z bitvy. S obavami sledovali proud mrtvých a raněných, kteří byli odnášeni od průchodu. Zde bylo nejdůležitější místo, protože po třech dnech obléhání soustředil nepřítel největší sílu proti této části hradeb. Obránci na jejich vrcholu se chránili štíty a odráželi útočníky z provazových žebříků oštěpy a hořícím olejem.

Starý Banzar měl výhodné postavení a dobrý přehled přes bojiště. První zaslechl, že útočníci byli zahnáni.

Nějaký starší obchodník se k němu protlačil: „Řekni mi, nemohou se dostat dovnitř? Moji synové jsou s králem. Nemám nikoho, kdo by mne, ženu a zboží ochránil. Všechno mi ukradnou. Jsem už starý, nemohu se bránit, ani otrokem bych se nestal. Zabili by mě. Řekni, že se nedostanou dovnitř.“

„Uklidni se,“ odpověděl strážce. „Babylónské hradby jsou pevné. Ochrání tebe, tvou manželku i majetek. Pozor, ať tě nezasáhne oštěp.“

Pak se dostala blíž žena s dítětem: „Jaké jsou zprávy z bojiště? Řekni mi pravdu, abych mohla zabezpečit manžela, který leží v horečkách od těžkého zranění.“

„Bud statečná, jak má matka být. Babylónské hradby jsou vysoké a pevné a ochrání tebe i dítě. Neslyšíš naše obránce, jak lijí olej na nepřítele?“

„Slyším, ale slyším také hrozné rány na bránu.“

„Jdi za manželem. Řekni, že hradby nápor nepřítele vydrží. Vojáci jsou připraveni vystoupit až na vrchol, čekají jen na další oštěpy. Pospěš si domů.“

Banzar ustoupil stranou, aby uvolnil cestu vojákům v bronzovém brnění s oštěpy. Jakási dívka se mezi nimi propletla a tázala se Banzara. „Jsem tady v bezpečí? Slyším děsivé zvuky, vidím krvácející lidi. Moc se bojím. Co se stane s naší rodinou, s matkou, bratrem a miminkem?“

Zachmuřený válečník zamžikal očima, zvedl hlavu a děvče objal: „Neboj se, maličká. Babylónské hradby ochrání tebe, matku, bratra i miminko. Královna Semiramis je nechala před léty postavit. Nebyly nikdy zbořeny. Jdi zpátky a řekni všem, že vás ochrání. Nemusíte mít strach.“

Den co den byl starý Banzar na svém místě a sledoval, jak přicházejí posily. Pak viděl, jak odnášejí vojáky mrtvé nebo zraněné. Kolem něj se neustále tlačil zástup vyděšených Babyloňanů. Všem odpovídal s důstojností starého válečníka: „Hradby vás ochrání.“ Tři neděle a pět dní trvalo obléhání hradeb. Banzarovy rysy ztvrdly a výraz měl zasmušilý, když viděl, jak cesta mokvá krví, a muži padají k zemi. Každý den útočníci obléhali hradby, v noci vynášeli a pohřbívali mrtvé.

Pátou noc čtvrtého týdne hluk ustal. První paprsky ranního slunce ozářily prachem pokrytou ustupující armádu. Ozval se mohutný řev obránců hradeb. Zněl celým městem jako bouře. Lidé vycházeli z domů. Ulice byly přeplněné, všude panovala divoká radost. Z vysoké věže hlavního chrámu šlehaly plameny vítězství. Po obloze se táhl modrý kouř, aby roznosl zprávu o vítězství Babyloňanů.

Babylónské hradby opět odrazily mocného nepřítele, který chtěl drancovat poklady a zotročit obyvatelstvo.

Babylón přetrval staletí, protože byl dobře chráněn. Jinak by se sotva udržel pod náporu početných nepřátel.

Babylónské hradby jsou vynikajícím příkladem účinné ochrany obyvatel. Lidé touží po ochraně před různými pohromami. Tato touha se dědí z pokolení na pokolení, je stejně silná dnes, jako byla kdysi.

Dnes ovšem máme jinou ochranu před nedostatkem a bídou, před finančními potížemi v těžkých situacích.

Dnes máme ochranné hradby pojišťoven, bank a spolehlivých investic. Můžeme se sami chránit před nečekanými událostmi, které nás mohou postihnout.

NEOBEJDEME SE BEZ
ODPOVÍDAJÍCÍ OCHRANY

Obchodník s velbloudy

Tarkád, syn Azurův, byl přesvědčen, že když má člověk hlad, přicházejí mu na mysl nejrůznější lahůdky. Už dva dny nic nejedl kromě dvou malých fíků, které stačil utrhnout v cizí zahradě, než ho rozzlobená majitelka vyhnala na ulici. Její pronikavý křik mu zněl ještě v uších, když procházel tržištěm. Ale uchránil jeho ruce před krádeží lákavého ovoce z košíků trhovkyň.

Nikdy před tím si neuvědomoval, jaké množství nejrůznějších potravin se dováží do babylónských obchodů. Když opustil tržiště, přešel několikrát kolem hospody. Očekával, že tu může potkat nějakého známého, který by mu půjčil aspoň měďák. Pak by se nevlídný pohled majitele proměnil v milý úsměv a ochotnou obsluhu. Moc dobře věděl, že bez měďáku dovnitř nemůže.

V těchto úvahách se najednou před ním objevil někdo, koho si rozhodně nepřál potkat. Byl to vysoký a kostnatý obchodník s velbloudy, Dabasir. Cítil se před ním trapně, protože si od něj půjčil a nikdy nezaplatil včas.

Dabasirova tvář se rozzářila, když ho uviděl: „Tebe, Tarkáde, zrovna hledám, abys mi vrátil dva měďáky, co jsem ti půjčil před měsícem, a taky stříbro, které máš půjčené ještě déle. Když jsme se potkali, můžu hned půjčku utratit. Co tomu říkáš, kamaráde?“

Tarkád začal koktat a celý zrudl. Byl hladový a neměl sílu se hádat. „Lituji, moc lituji, ale dnes nemám ani floka.“

„No tak něco sežeň. Jistě se ti podaří dát dohromady dva měďáky a stříbrňák, abys vrátil dluh důvěřivému kamarádu, který ti půjčil, když jsi byl v nouzi.“

„Půjčil jsem si, protože mi nepřeje osud. Nemůžu dluh vrátit.“

„Osud. Ty bys sváděl na bohy svou slabost? Osud by měl pronásledovat člověka, který myslí jen na půjčování a ne na vracení. Pojd' se mnou, abych se najedl. Něco ti pak povím.“

Tarkád vstoupil s Dabasirem do hospody a ve vzdáleném rohu se usadili na koberec. Když se objevil majitel Kauskor, Dabasir jej se smíchem neomaleně oslovil: „Ty starý ještěre, přines jehněčí kýtu pěkně vypečenou a šťavnatou, chleba a všechnu zeleninu, protože mám veliký hlad. Nezapomeň ani na mého kamaráda. Přines mu trochu vody a nech ji vychladit, protože je horko.“

Tarkád zesmutněl. Bude muset sedět, pít vodu a dívat se, jak jeho soused sní celou kýtu? Ale neřekl nic, vůbec nic ho nenapadlo. Dabasir se smál, kynul na ostatní zákazníky, kteří ho znali, a pak začal vyprávět.

„Slyšel jsem od cestovatele, který se vrátil z Urfy, že jeden bohatý muž má kus kamene, tak tence vybroušeného, že je přes něj vidět. Dal jej do okna, aby mu dovnitř nepršelo. Cestovatel tvrdí, že kámen je žlutý, a že když se přes něj díval ven, všechno vypadalo jinak než ve skutečnosti. Co tomu říkáš, Tarkáde? Myslíš, že je možné, aby se svět zdál člověku jiný, než ve skutečnosti je?“

„Bezpochyby ano,“ odpověděl Tarkád, kterého více zajímala jehněčí kýta, co před nimi ležela.

„Já vím, že je to pravda, protože jsem taky viděl svět v jiných barvách než ve skutečnosti. Povím ti, jak jsem se naučil vidět svět takový, jaký je.“

Dabasir bude vyprávět, šeptali si hosté a přisunovali koberce blíže. Někteří si přesedli i s jídlem a vytvořili polokruh. Tarkád slyšel, jak mlaskají, a viděl ohlodané kosti. On jediný byl bez jídla, protože Dabasir mu nic nenabídl, ani ten kousek chleba, co spadl na zem.

„Povím vám něco ze své minulosti,“ začal Dabasir. Pak se zakousl do jehněčí kýty. Po chvíli pokračoval: „Budu vyprávět, jak jsem se stal obchodníkem s velbloudy. Ví někdo z vás, že jsem byl kdysi otrokem v Sýrii?“

Mezi posluchači se ozval šum, který Dabasir s uspokojením přijal. Pak si opět ukousl a pokračoval: „Vyučil jsem se jako otec výrobcem sedel. Pracoval jsem s ním v dílně a brzy jsem se oženil. Byl jsem mladý a nezkušený, takže jsem moc nevydělával a sotva jsem mohl zabezpečit svou ženu. Toužil jsem po věcech, na které jsem neměl. Brzy jsem objevil, že obchodníkům nevadí, když zaplatím později. Nevěděl jsem, že ten, kdo víc utrácí, než vydělává, seje vítr, aby sklídl bouři. Jako neukázněný slaboch jsem nakoupil přepychové věci pro ženu a do domácnosti. Platil jsem, jak se dalo, dokud jsem nezjistil, že mi příjem na živobytí a splácení dluhů nestačí. Věřitelé začali naléhat a můj život se stal utrpením. Půjčoval jsem si od přátel, ale těm jsem taky nemohl zaplatit. Žena se vrátila k rodičům a já se rozhodl odejít z Babylónu a začít znovu někde jinde, kde by byla šance pro mladého člověka.

Dva roky jsem vedl neklidný život. Pracoval jsem pro obchodníky v karavanách. Pak jsem se dostal do skupiny zlodějů, kteří přepadávali neozbrojené karavany. To bylo velice špatné, ale já viděl svět přes vybroušený kámen a neuvědomoval jsem si ani, jak hluboko jsem klesl.

První akce dopadla dobře. Přepadli jsme bohatou karavanu, která vezla zlato, hedvábí a další hodnotné zboží. Kořist jsme odvezli do Ginir a zmizeli jsme.

Podruhé jsme tak úspěšní nebyli. Když jsme se k výpravě přiblížili, napadl nás ozbrojený doprovod. Naši dva velitelé padli, ostatní byli odvedeni do Damašku, kde z nás strhali šaty a prodali za otroky. Mne si koupil za dva stříbrňáky nějaký syrský náčelník z pouště. Byl jsem vyholen, měl na sobě jenom bederní roušku a nijak jsem se nelišil od ostatních otroků. Byl jsem nerozvážný mladík a bral jsem všechno jako dobrodružství, dokud mě náčelník neodevzdal svým čtyřem ženám a neřekl, že mě budou mít za eunucha.

Pak jsem si uvědomil, do jaké beznadějně situace jsem se dostal. Lidé z pouště jsou prudcí a bojovní. Byl jsem jejich hračkou a neměl jsem žádnou naději na vysvobození.

Pln strachu jsem stál před ženami, které si mne prohlížely. Sira, první manželka, byla starší. Dívala se na mne zcela lhostejně a já pochopil, že od ní nemohu očekávat žádnou účast. Další byla hrdá krásk, která na mne pohlížela jako na nějaký odporný hmyz. Dvě mladší se chichotaly a byly celé nadšené, jak je to vzrušující.

Zdálo se mi, že trvalo věky, než se projevíly. Navzájem si radily, až nakonec chladně promluvila Sira. „Eunuchů máme víc než dost. Ale nemáme schopného pohaněče velbloudů.

Kdybych chtěla navštívit svou nemocnou matku, nesvěřím velblouda žádnému otrokovi. Zeptej se ho, jestli by dokázal vést velblouda!“

Pán se tedy zeptal: „Víš něco o velbloudech?“

Pokusil jsem se odpovědět co nejklidněji: „Umím jim poručit, aby si klekli, umím je naložit a vést na dlouhých výpravách tak, aby se neunavili, a když by bylo zapotřebí, dokážu opravit jejich postroj.“

„Zdá se, že otrok tomu rozumí,“ řekl náčelník. „Když si to, Siro, přeješ, vezmi si ho, aby ti vodil velblouda.“

Zůstal jsem tedy Siře a ještě ten den jsem vedl velblouda na dlouhou výpravu k její matce. Při první vhodné příležitosti jsem jí poděkoval za přímlovu a oznámil, že nejsem otrokem od narození, že jsem synem svobodného muže, váženého výrobce sedel v Babylónu. A řekl jsem jí skoro všechno o sobě. Co mi odpověděla, mě pořádně vyvedlo z míry, a musel jsem o tom pořád uvažovat.

„Jak se můžeš nazývat svobodným mužem, když tě tvoje slabost přivedla do tohoto stavu? Když je v člověku duše otroka, není úplně jedno, v jaké rodině se narodil? Když má člověk duši svobodného muže, bude vážený a ctěný ve svém městě, i když ho postihne nějaké neštěstí.“

Byl jsem rok otrokem, ale s žádným z nich jsem se nesblížil. Jednou se mě Sira zeptala: „Proč sedáš po večerech sám a nestýkáš se s ostatními otroky?“

„Pořád uvažuji o tom, co jsi mi řekla. Přemýšlím, jestli mám duši otroka. Nemohu se s nimi sblížit, musím sedět zvlášť.“

„Já jsem na tom taky tak,“ přiznala. „Měla jsem velké věno a můj muž si mě proto vzal. Vůbec po mně netouží. Každá žena si přeje, aby muž po ní toužil. Proto jsem neplodná, nemám ani syna ani dceru a musím sedat odděleně. Kdybych byla mužem, raději bych zemřela než byla otrokem, a přitom náš společenský řád dělá otrokyni z manželky.“

„Co myslíš, mám duši svobodného člověka nebo otroka?“

„Chceš zaplatit dluhy v Babylóně?“ zeptala se.

„Ano, ale nevím jak,“ odpověděl jsem.

„Když připustíš, aby ti utíkala léta a nic neuděláš proto, abys dluhy splatil, určitě ti zůstane duše otroka. Člověk si sám sebe musí vážit, je proto nutné platit dluhy.“

„Ale co můžu udělat jako otrok v Sýrii?“

„Zůstat otrokem v Sýrii a ještě k tomu ubohým.“

„Nejsem žádný ubožák,“ protestoval jsem vášnivě.

„Tak to dokaž!“

„Jak?“

„Náš král bojuje proti nepřítelům všemi možnými způsoby. Dluhy jsou tvým nepřítelem. Vyhnały tě z Babylónu. Samy tam zůstaly a přerostly ti přes hlavu. Kdybys s nimi bojoval jako chlap, mohl jsi je porazit a stát se váženým občanem. Ale tys neměl statečnou duši, abys s nimi zápasil. Přišel jsi o čest a hrdost, stal se z tebe otrok v Sýrii.“

Premýšlel jsem o jejím obvinění a pořád se přesvědčoval, že nemám duši otroka, ale nemohl jsem to říci nahlas. Za tři dny mě služka zavedla k Sire.

„Matka je zase nemocná,“ řekla. „Osedlej dva nejlepší velbloudy z manželova stáda. Uvaž na ně sedla a zásoby vody na dlouhou výpravu. Služka ti připraví jídlo v kuchyni.“

Zabalil jsem všechno, co bylo třeba, a podivil jsem se, kolik jídla služka připravila, protože Sira matka žila jen tak den cesty. Služka seděla na zadním velbloudu a já vedl zvíře své paní. Když jsme dorazili k matčinu obydlí, byla už tma. Sira propustila služku a mně řekla: „Dabasire, máš duši svobodného muže nebo duši otroka?“

„Mám duši svobodného muže,“ trval jsme na svém.

„Máš možnost to dokázat. Vezmi si oba velbloudy a uteč. Tady máš šaty mého pána, aby na tobě nebylo vidět, že jsi otrokem. Řeknu, že nám velbloudy ukradli, když jsem byla u matky.“

„Máš duši královny,“ řekl jsem jí. „Přeji ti hodně štěstí.“

„Štěstí nečeká na nemilovanou ženu mezi divnými lidmi v dalekém kraji. Jdi svou vlastní cestou a ať tě bohové ochraňují. Tvoje cesta je daleká a pustá, bez jídla a bez vody.“

Víc přesvědčovat jsem nepotřeboval. Vroucně jsem jí poděkoval a ještě té noci jsem uprchl. Neznal jsem ten kraj a měl jen mlhavou představu, kterým směrem leží Babylón. Pustil jsem se přes poušť. Jel jsem celou noc a následující den. Věděl jsem, jaký hrozný osud čeká otroka, který ukradl pánův majetek a prchá. Toto vědomí mě hnalo kupředu. Druhý den odpoledne jsem se dostal do drsné krajiny stejně neobydlené jako poušť. Ostré kameny zraňovaly velbloudům nohy a ti se pomalu ubírali vpřed. Nepotkal jsem ani živáčka a dobře jsem chápal, proč se této nehostinné krajině každý vyhýbá. Jen málo lidí může říci, že tudy prošlo. Pořád jsme se plahočili dál, neměl jsem ani potravu ani vodu a slunce nemilosrdně páliło. Ke konci devátého dne jsem sklouzl ze sedla s pocitem, že jsem tak slabý, že už na ně nikdy nevylezu. Natáhl jsem se na zem a spal až do prvních ranních paprsků. Posadil jsem se a rozhlédl kolem sebe. Velbloudi unaveně leželi nedaleko. Obklopovala nás zvrásněná krajina se skalami, pískem a bodláky, nikde žádný náznak vody. Je možné, že v tom tichu dokonám svůj život? Mysl jsem měl jasnou jako nikdy předtím. Tělo jsem v tomto okamžiku vůbec nevnímal. Popraskané krvácející rty, suchý napuchlý jazyk, prázdný žaludek, nic nebylo důležité. Zadíval jsem se do dálky a znovu se mi vybavila otázka o duši. Jasně jsem si uvědomil, že kdybych měl duši otroka, tak se vzdám a skončím, jak se na utíkajícího otroka patří.

Kdybych měl duši svobodného člověka, co potom? Určitě bych se přinutil dostat se zpátky do Babylónu, zaplatit dluhy, dát štěstí ženě, která mne opravdu milovala, přinést klid a radost svým rodičům. Sira řekla, že dluhy se staly mým nepřítelem a vyhnały mě z Babylónu. Bylo to tak. Proč jsem se však nezachoval jako muž? Proč jsem připustil, aby žena odešla zpátky k otci?

Najednou se stala zvláštní věc. Jako by svět měl jinou barvu než předtím, jako by barevné sklíčko zmizelo. Konečně jsem viděl pravé životní hodnoty. A věděl jsem také, co musím udělat. Předně se vrátím do Babylónu a zajdu za každým, u koho mám dluh. Řeknu, že jsem se vrátil po letech bloudění a strádání, abych zaplatil dluhy, jak mi jen bohové dovolí. Dále musím vytvořit domov pro svou ženu a stát se člověkem, na kterého budou rodiče hrdí.

Dluhy byly mým nepřítelem, ale lidé, kteří mi půjčili, byli přece kamarádi a důvěřovali mi.

Co záleží na hladu nebo na žízni? Ty jsou na cestě do Babylónu jen podružné. V mém nitru jásla duše svobodného muže, který se vracel porazit nepřátele a odměnit kamarády. Změna mě celého rozechvěla. I velbloudi vykročili k severu, kde jsem tušil cíl naší cesty - Babylón.

Narazili jsme na vodu. Dostali jsme se do úrodnějšího kraje, kde rostla tráva a ovoce. Objevil jsem cestu do Babylónu. Duše svobodného člověka vidí život jako řadu problémů, které řeší. Duše otroka naproti tomu naříká a vzdává se: „Copak si mohu pomoci, vždyť jsem jen otrok.“

Tak co tomu říkáš, Tarkáde? Už ti prázdný žaludek pročistil mysl? Jsi připraven dát se cestou, aby sis vážil sám sebe? Už vidíš svět takový, jaký je? Jsi odhodlaný zaplatit dluhy, ať jich máš, kolik chceš, a zase se stát váženým babylónským občanem?"

Tarkádovi zvlhly zraky. Klekl si a zvolal: „Otevřel jsi mi oči. Cítím, jak se ve mně hlásí duše svobodného člověka.“

Mezi posluchači se ozval zvědavý dotaz: „Jak jsi uspěl po návratu?"

„Navštívil jsem každého, komu jsem něco dlužil a poprosil o shovívavost, než vydělám na zaplacení. Většina mě přivítala s radostí. Někteří mi nadávali, ale jiní nabídli pomoc. Jeden mi dal, co jsem nejvíc potřeboval. Byl to Mathon, bankéř a věřitel. Když se dozvěděl, že jsem pracoval v Sýrii s obchodníky s velbloudy, poslal mě za starým Nebaturem, který měl pro krále nakoupit stáda velbloudů na jeho výpravy. U Nebatura jsem mohl využít svoje znalosti v zacházení s velbloudy. Postupně jsem mohl splatit každý měďák i stříbrňák. Konečně jsem zas mohl nosit hlavu zpříma a těšit se z úcty a vážnosti ostatních.“

Dabasir se znovu pustil do jídla. „Kauskore, ty hade,“ volal hlasitě, aby ho slyšeli v kuchyni, „jídlo je studené. Přines mi čerstvé z roštu. A taky velký kus tady pro Arkáda, syna mého dobrého kamaráda. Má hlad a nají se se mnou.“

To je příběh Dabasira, obchodníka s velbloudy ve starém Babylóně. Našel jistotu a svobodu ve své duši tehdy, když si uvědomil velkou pravdu, kterou znali a řídili se jí lidé v dávné minulosti.

Mnohé dovedla k úspěchu a bude nadále platit pro ty, kteří jsou dostatečně moudří a porozumějí její magické síle. Platí i pro čtenáře těchto řádek.

KDO ZAČAL,
PŮL DÍLA VYKONAL

Z babylónských hlíněných tabulek

Nottinghamská univerzita

Profesoru Franklinu Caldwellovi

Britská vědecká výprava

Hillah. Mezopotámie

Drahý profesore!

Pět hlíněných tabulek z Vaší poslední vykopávky z babylónských trosek připlulo stejnou lodí s Vaším dopisem. Byl jsem nadšený a strávil jsem mnoho hodin jejich luštěním a překladem do našeho jazyka. Měl jsem Vám odpovědět dříve, ale byl jsem velmi zvědavý, a tak jsem neustále přepisoval starobylý text.

Tabulky došly nepoškozené, takže velice děkuji za dobré zabalení a pečlivé zajištění.

Budete těmi příběhy překvapen, stejně jako jsme byli my. Čekali jsme něco z nejasné vzdálené minulosti, romantiku a dobrodružství. Něco na způsob „Arabských nocí“, jistě víte, co mám na mysli. Když jsme se dočetli o problémech nějakého Dabasira, o jeho dluzích a splátkách, uvědomili jsme si, že svět se za pět tisíc let zase tak moc nezměnil, i když je to k nevíře.

Tyto staré záznamy na mne velice zapůsobily. Jako vysokoškolský učitel musím svůj předmět ovládat. A najednou se objeví kapitola z ruin starého Babylónu a ukáže mi cestu, o které jsem dosud neslyšel. Učí nás, jak splácet dluhy a uspořít zlatáky, aby cinkaly v peněžence. Je to výborná myšlenka. Bude zajímavé dokázat, jestli dnes platí stejně jako v Babylónu. Chceme to s manželkou vyzkoušet, přiznávám, že se nám to zrovna hodí.

Přeji Vám hodně úspěchů při Vaších objevech a těším se na další spolupráci.

S pozdravem Alfred H. Shrewsbury

PRVNÍ TABULKA

Já, Dabasir, jsem se nedávno vrátil z otroctví v Sýrii s pevným předsevzetím zaplatit všechny dluhy a stát se váženým občanem ve svém rodném městě Babylóně. Nyní, když nastal úplňk měsíce, jsem se rozhodl, že vyryji do této tabulky záznam o tom, co všechno musím udělat, abych splnil slib a neztrácel čas.

Podle moudré rady svého přítele, bankéře Mathona, jsem vypracoval přesný plán, který mě nejen zbaví dluhů, ale pomůže mi získat majetek a novou důvěru v sebe.

Plán má tři body a jejich splnění je mým největším přáním.

První bod mi ukládá zajistit zdárný vývoj v budoucnosti tím, že odložím pro sebe desetinu výdělku jako základ svých financí. Mathon má pravdu, když tvrdí: „Člověk, který má zlata a stříbra, že je nemusí utrácet za obživu a ošacení, je moudrý, oddaný rodině a králi. Člověk, který má v kapse pouze několik měďáků, je lehkomyšlný a lhostejný k rodině a králi.“

Člověk, který nemá nic, je břemenem pro rodinu i krále, jeho srdce je tvrdé a nemilosrdné. Proto člověk, který chce něčeho dosáhnout, musí mít v kapse mince, které budou cinkat. Jeho srdce bude jásat, protože pocítí lásku a vděčnost rodiny a spokojenost krále.

Druhý bod plánu mi prikazuje, abych živil a šatil svou ženu, která se ke mně laskavě vrátí z otcovského domu. Mathon řekl, že kdo se dobře stará o věrnou manželku, získá sebedůvěru a uznání druhých. To mu dodá sílu k plnění všech úkolů.

Proto by se sedm desetin toho, co vydělám, mělo použít na provoz domácnosti, ošacení a jídlo a rovněž na malé vedlejší výdaje, aby náš život nebyl příliš všední a jednotvárný. Budeme se těšit, že útrata nepřevyší sedm desetin výdělku, abych splnil své předsevzetí. Celé tajemství úspěchu je v tom, že budeme žít z vymezené částky a neutratíme více.

DRUHÁ TABULKA

Třetí bod plánu mi určuje, jak splácet dluhy.

Pokaždé, když nastane úplněk měsíce, rozdělím přesně a spravedlivě dvě desetiny svého výdělku mezi ty, kteří mi důvěřovali a půjčili mi peníze. Tak v daném čase budou všechny dluhy splaceny.

Zde jsou vyryta jména všech mých věřitelů a dlužné částky:

Fahru, tkadlec - dva stříbrňáky, šest měďáků
Sinjar, čalouník - jeden stříbrňák
Ahmar, přítel - tři stříbrňáky, jeden měďák
Zankar, přítel - čtyři stříbrňáky, sedm měďáků
Askamir, přítel - jeden stříbrňák, tři měďáky
Harinsir, šperkař - šest stříbrňáků, dva měďáky
Diarbeker, otcův přítel - čtyři stříbrňáky, jeden měďák
Alkahad, majitel domu - čtrnáct stříbrňáků
Mathon, bankéř - devět stříbrňáků
Birejik, statkář - jeden stříbrňák, sedm měďáků

Dále byl text nezřetelný a nedal se rozluštit.

TŘETÍ TABULKA

Všem svým věřitelům dlužím celkem sto devatenáct stříbrňáků a sto čtyřicet jedna měďáků. Když jsem v minulosti počítal dluhy, neviděl jsem žádnou možnost, jak je splatit. Ve své pošetilosti jsem dovolil, aby se žena vrátila k rodičům a já opustil rodné město, abych hledal příležitost, jak rychle zbohatnout. Postihlo mě ale neštěstí a byl jsem prodán do potupného otroctví. Nyní, když mi Mathon ukázal cestu na splacení dluhů v malých částkách, uvědomuji si, jak jsem byl lehkomyšlný, když jsem utekl z domova a od manželky jen proto, že jsem neuváženě utrácel.

Navštívil jsem všechny, kterým jsem dlužil, a vysvětlil jim, že mám pouze svůj výdělek a z toho, že hodlám brát dvě desetiny. Tolik mohu pravidelně splácet, více ne. Když budou trpěliví, za čas bude všechno splacené.

Ahmar, o kterém jsem si myslel, že je můj nejlepší přítel, mi drsně vynadal a já zahanbeně odešel. Statkář Birejik žádal, abych mu zaplatil jako prvnímu, protože se mu špatně vedlo a nutně potřebuje peníze. Alkahad, majitel domu, s mým plánem nesouhlasil a vyhrožoval, že bude dělat potíže, když nezaplatím najednou.

Všichni ostatní s mým návrhem souhlasili. Jsem proto ještě pevněji rozhodnut dodržet svůj úmysl. Je lehčí splácet dluh pomalu, než ho stále obcházet. Nemohu uspokojit ty, kteří peníze potřebují nebo si kladou podmínky, ale postupně budu splácet všem.

ČTVRTÁ TABULKA

Opět je úplněk. Tvrdě jsem pracoval, ale v dobré náladě. Žena mě v záměru zaplatit dluhy plně podpořila. Výhodně jsem koupil krásné zdravé velbloudy z města Nabybury a vydělal jsem devadesát stříbrňáků. Pak jsem postupoval podle plánu. Jednu desetinu pro sebe, sedm desetin na živobyčí, dvě desetiny jsem rozdělil rovnoměrně mezi ty, kterým jsem dlužil.

Ahmara jsem nepotkal, takže jsem dal dluh jeho ženě. Birejik byl tak rád, že by mě byl objímal. Starý Alkahad byl nevrlý a řekl, že musím platit rychleji. Odpověděl jsem, že kdybych nemusel jíst, platil bych rychleji. Ostatní mi poděkovali a chválili mou snahu.

Na konci každého měsíce se mi dluh zmenšoval skoro o čtyři stříbrňáky a zhruba dva jsem mohl odložit pro sebe. Cítil jsem se dobře, jako už dávno ne.

Znovu tu byl konec měsíce. Tentokrát jsem neměl úspěch. Sehnal jsem málo velbloudů a vydělal jsem jedenáct stříbrňáků. Přesto jsme se ženou vydrželi, nekoupili jsme si nic na sebe a jedli samou zeleninu. Desetinu jsem odložil, žili jsme ze sedmi desetin. Byl jsem překvapen, když mi Ahmar schválil tak malou splátku a stejně tak Birejik. Alkahad zuřil, ale když jsem mu navrhl, že mi ji může vrátit, zarazil se. Ostatní byli stejně jako předtím docela spokojeni.

Na konci dalšího měsíce jsem se zaradoval. Na nákupu pěkného velbloudího stáda jsem vydělal čtyřicet dva stříbrňáků. Konečně jsme si s manželkou mohli koupit sandály a šaty. K večeři jsme měli maso. Víc než osm stříbrňáků jsem vyplatil věřitelům a tentokrát ani Alkahad neprotestoval.

Na tom plánu je nejlepší, že zbavuje dluhů a přitom ponechává člověku nějaký majetek.

Uběhly tři úplňky od chvíle, co jsem ryl do hliněné tabulky. Vždycky jsem dal desetinu sobě, sedm desetin pro nás na domácnost, dvě desetiny na dluhy.

Mám ušetřeno jednadvacet stříbrňáků a to mi dodává patřičné sebevědomí. Manželka udržuje dům v pořádku a pomalu jej zařizuje. Jsme spolu velice šťastni.

Plán je nesmírně cenný. Dokázal udělat z otroka váženého muže.

PÁTÁ TABULKA

Opět přešly měsíce a já si uvědomil, že jsem dlouho nic nevyryl do tabulky. Dnes ovšem učiním významný zápis. Je to den, kdy jsem zaplatil všechny dluhy. Oslavíme to se ženou velkou hostinou. Dodrželi jsme úmluvu a dosáhli všeho, co jsme si předsevzali.

Hodně jsem zažil do té poslední splátky a budu si to pamatovat. Ahmar prosil za prominutí za svá sprostá slova. Řekl jsem, že byl jediný, o jehož přátelství jsem stál. Starý Alkahad se nakonec ukázal jako docela dobrý člověk. Řekl mi: „Kdysi jsi byl jako hlína, kterou může každý zmáčknout, jak chce. Ted jsi jako kus bronzu. Když budeš potřebovat stříbro nebo zlato, klidně se na mě obrať.“

Nebyl jediný, kdo mě vysoko ocenil. I mnozí další se mnou mluví úplně jinak. Žena se na mne dívá takovým zvláštním pohledem, že mi velice stoupá sebevědomí.

Uspěl jsem díky promyšlenému plánu. Mohl jsem splácet dluhy a mít přitom mince v kapse. Vřele ho všem doporučuji. Když se mohl ze zadluženého otroka stát majitel zlata, může přece každý získat nezávislost. Budu se svého plánu držet dál a budu zámožný uznávaný člověk.

Nottinghamská univerzita

*Profesoru Franklinu Caldwellovi
Britská vědecká expedice
Hillah, Mezopotámie*

Drahý profesore!

Až se náhodou při dalších vykopávkách setkáte s duchem obchodníka s velbloudy jménem Dabasir, prokažte mi laskavost. Povězte mu, že jeho prastaré hliněné tabulky pomohly dvěma vysokoškolským učitelům v Anglii.

Snad si vzpomínáte na dopis, který jsem Vám poslal asi před rokem. Uvedl jsem, že mám s manželkou v úmyslu ověřit jeho plán, abychom se zbavili dluhů a získali životní jistoty. Asi jste tentokrát tušil, že jsme na tom špatně, i když jsme se snažili před známými tuto skutečnost zatajit.

Léta jsme žili ve strachu, že vyjdou najevo naše dluhy. Byli jsme z toho úplně nemocní. Báli jsme se okamžiku, až obchodníci udělají skandál a my budeme muset odejít ze školy. Platili jsme každý šilink, který jsme mohli ušetřit. Z našeho příjmu se pak sotva pokryly nutné výdaje. Byli jsme nuceni nakupovat za vyšší ceny, protože jen tak nám byli obchodníci ochotni dát na dluh. Dostali jsme se do začarovaného kruhu a všechno bylo stále horší. Nemohli jsme se odstěhovat do levnějšího bytu, protože jsme majiteli dlužili nájemné. Vypadalo, že z naší tíživé situace není úniku.

Pak se objevil Váš známý obchodník s velbloudy z Babylónu s plánem, jaký jsme potřebovali. Povzbudil nás a vybídl, abychom jej následovali. Sepsali jsme seznam dluhů a já obešel všechny, kterým jsme dlužili, a ukázal jim ho. Každému jsem vysvětlil, v jaké jsme situaci a že prostě nemůžeme dluhy zaplatit najednou. Ostatně mohli to na mých číslech lehce zjistit. Navrhl jsem způsob jak zaplatit. Budu odkládat dvacet procent výdělku a rozdělím je každému věřiteli. Tak jsem schopen všechny dluhy uhradit za více než dva roky. Mezitím budeme u každého nakupovat a platit hotově.

Ukázalo se, že jsou to slušní lidé. Náš zelinář, starý moudrý obchodník, nás podporoval a říkával: „Když zaplatíte, co jste si nakoupili a přidáte malou splátku, uděláte mi větší radost, než jste dělali doposud, protože jste nákupy neplatili tři roky.“

Nakonec jsem získal souhlas všech věřitelů a dohodli jsme se, že nás nebudou upomínat, když budeme pravidelně splácet dvacet procent našeho výdělku. Pak jsme si udělali rozpočet, abychom vystačili se sedmdesáti procenty platu. Byli jsme rozhodnuti deset procent odkládat. Myšlenka na vlastní kapitál byla velice lákavá.

Bylo to učiněné dobrodružství. Počítali jsme jak hospodařit, aby nám stačilo sedmdesát procent. Začali jsme u nájmu, který se nám podařilo snížit. Pak jsme se vzdali oblíbených značek čaje a s překvapením jsme zjistili, že i za méně peněz můžeme mít kvalitní zboží.

Je to dlouhé vyprávění do dopisu, ale ukázalo se, že to není tak složité. Hospodařili jsme více než dobře. Neumíte si představit, jak jsme si oddychli, když jsme neměli žádný dluh.

Nesmím zapomenout na těch odložených deset procent. Ty peníze měly cinkat. Taky jsme s nimi určitou dobu cinkali. Bavilo nás, že se nám hromadí peníze, které nemáme v úmyslu utratit. Je to rozhodně veselejší než sledovat, jak se utrácí.

Když jsme se dostatečně potěšili cinkotem, našli jsme pro ně lepší uplatnění. Máme investici, která nám vynáší těch deset procent každý měsíc. To je na celém plánu nejpříjemnější.

Zjistili jsme také, v jakém jste klidu, když vám narůstá příjem pravidelně. Než půjdeme do penze, bude to dostatečná suma pro zabezpečení nás obou.

Dá se tomu sotva věřit, ale je to tak. Postupně jsme splatili dluhy a zároveň rostly naše úspory. Kromě toho jsme daleko lip vycházeli než dříve. Je neuvěřitelné, jaký je rozdíl, když se dodržuje finanční plán, nebo když se vydávají peníze bez přehledu podle náhodné potřeby.

Po dvou letech byly všechny dluhy zaplacené, takže nám zbývá více na podnikání a dovolíme si i trochu cestovat. Jsme pevně rozhodnuti nevydávat více než sedmdesát procent příjmu.

Nyní je Vám zřejmé, proč chceme osobně poděkovat starému obchodníkovi, jehož plán nás zachránil před peklem na zemi.

On to znal. Zažil to na vlastní kůži a chtěl, aby se ostatní na jeho příkladu poučili, proto zdlouhavě ryl do hliněných tabulek svůj vzkaz.

Vzkaz, který se týkal skutečného života a byl určen těm, kteří mají trápení. Vzkaz tak významný, že když byl vykopán za pět tisíc let z ruin starého Babylónu, byl stejně platný a účinný jako v den, kdy byl vyryt.

S úctou Váš Alfred H. Shrewsbury

Nejšťastnější člověk

V čele karavany se hrdě nesl Šaru Nada, nejpřednější mezi babylónskými obchodníky. Potrpěl si na moderní hezké oblečení i na ušlechtilá zvířata. Seděl tedy lehce na krásném arabském hřebci. Nevypadal na svůj pokročilý věk a sotva by někdo poznal, že ho něco trápí. Nevadila mu dlouhá a nebezpečná cesta z Damašku. Arabské kmeny jsou divoké a často bohaté karavany okrádají. Ani toho se však nebál, protože měl s sebou velkou družinu.

Starosti mu dělal mladík, který jej na cestě doprovázel. Jmenoval se Hadan Gula a byl vnukem jeho dlouholetého partnera Arada Guly. Tomu byl Šaru Nada hluboce zavázán a věděl, že mu dluží daleko víc, než může kdykoli splatit. Rád by proto udělal něco pro jeho vnuka, ale čím víc o tom uvažoval, tím složitější mu to připadalo. Hleděl na mladíkovy prsteny a náušnice a říkal si, že to není pro muže. Mladík se v mnohém podobal dědovi, ale ten se nikdy neoblékal okázale. Šaru Nada jej vzal s sebou, protože doufal, že mu pomůže postavit se na vlastní nohy a odvede jej od otce, který zpronevěřil dědictví Arada Guly.

Mladý muž jej vyrušil z myšlenek: „Proč tak dřeš a trmácíš se s karavanami po dlouhých výpravách? Proč si nedopřeješ více volného času, aby sis něco užil?“

Šaru Nada se usmál: „Užil si? Co tím myslíš? Co bys dělal na mém místě?“

„Kdybych byl bohatý jako ty žil bych si jako král. Necestoval bych přes vyprahlou poušť. Utrácel bych peníze aspoň tak rychle, jak by mi do kapsy přibývaly. Nosil bych krásné šaty a drahé šperky. To by byl život!“

Oba muži se zasmáli.

„Tvůj dědeček žádné šperky nenosil. Překážely by mu při práci.“

„Práce je pro otroky,“ odpověděl Hadan Gula. Šaru Nada se kousl do rtů a neodpověděl. Seděl tiše až do chvíle, kdy se před nimi rozevřelo v dálce zelené údolí.

„Podívej se dobře, uvidíš babylónské hradby a věž chrámu. Možná zahlédneš na vrcholu věčný oheň.“

„Tak to je Babylón? Vždycky jsem chtěl vidět nejbohatší město světa, kde dědeček začínal. Kdyby byl naživu, nebyli bychom tak dopadli.“

„Proč si přeješ, aby žil déle než mu bylo souzeno? Můžeš s otcem v jeho díle pokračovat.“

„Ani jeden z nás nemá ten dar přilákat zlaté mince.“

Šaru Nada neodpověděl, pobídl koně a ujížděl dolů po svahu. Za nimi se v oblacích načervenalého prachu táhla karavana. Později přijeli na královskou cestu a dali se k jihu přes zavlažované pozemky.

Šaru Nadovu pozornost zaujali tři muži, kteří orali pole. Zdáli se mu povědomí. Je to zvláštní. Člověk zde neprojde čtyřicet let a pak najde stejné muže při stejné práci. Jeden vedl pluh, druzí se plahočili vedle a nesmyslně tloukli voly, aby nepřestávali tahat.

Jak je před čtyřiceti lety obdivoval a jak jim záviděl. Rád by si s nimi tenkrát vyměnil místo. A jaký je to dnes rozdíl. Hrdě se zadíval na svou karavanu, na vykrmené velbloudy a osly s vzácným zbožím z Damašku. A to byla pouze část jeho majetku.

Ukázal na oráče a řekl: „Ořou stejně jako před čtyřiceti lety.“

„Proč myslíš, že jsou to ti samí?“

„Protože jsem je tady viděl,“ odpověděl Šaru Nada. Před očima se mu mihaly vzpomínky. Proč nemůže zapomenout na minulost a žít jen přítomností. Pak spatřil usměvavou tvář Arada Guly Přehrada mezi ním a cynickým mládencem zmizela. Jak by měl pomoci chlapci, který má rozmařilé myšlenky a odpor k práci. Zaměstnání mu nabídnout tedy nemůže. Ale dlužil za mnohé jeho dědovi a pomoc vnukovi by byla jen slabou splátkou. Pak dostal nápad, vzápětí jej však odmítl. Musí vzít v úvahu místo, kde je, a pověst své rodiny. Jeho nejbližším by to mohlo ublížit. Šaru Nada však byl muž rychlého rozhodování, takže námitky zavrhl a začal jednat.

„Zajímalo by tě, jak jsme se stali s tvým dědou partnery a jak jsme uspěli?“ zeptal se.

„Pověz mi, jak jste se dostali k bohatství, to mi stačí.“

Šaru Nada jeho slova přešel a pokračoval: „Mluvil jsem o těch oráčích. Nebyl jsem starší než ty, když se k nim blížil zástup mužů, ve kterém jsem byl i já. Starý Megido, připoutaný vedle mně, se začal vysmívat tomu, jak ořou. ‚Podívej na ty lenochy Vůbec se nenamáhají, aby orali hlouběji a vedli voly pořádně v brázdě. Jak chtějí mít dobrou úrodu, když zořou špatně pole?‘“

„Megido byl k tobě připoutaný?“ zeptal se překvapeně Hadan Gula.

„Ano, měli jsme bronzové obojky na krku a spojoval nás těžký řetěz. Vedle něj byl zloděj ovcí Zabado. Znal jsem ho z Harrouna. Na konci byl muž, kterému jsme říkali Pirát, protože nám své jméno neřekl. Odhadli jsme jej na námořníka, protože měl na prsou vytetované spletené hady.“

„Byli jste spoutáni jako otroci?“ nedůvěřivě se dotazoval Hadan Gula.

„Copak dědeček ti nikdy neřekl, že jsem byl kdysi otrokem?“

„Často sice o tobě mluvil, ale o tomhle se nikdy nezmínil.“

„Ano, byl to muž, který dokázal zachovat tajemství. A ty jsi muž, kterému mohu věřit, že mám pravdu?“ a Šaru Nada se mu zadíval zpříma do očí.

„Spolehni se, že budu mlčet, ale věř, že jsem ohromen. Jak ses dostal do otroctví?“

Šaru Nada pokrčil rameny: „Každému se to může stát. Mne přivedly do neštěstí herny a pivo. Můj bratr zabil v hádce přítele. Matka se jej snažila vykoupit, a když nesehnala dost stříbra, prodala mě do otroctví.“

„To je podlé a nespravedlivé,“ rozhořčil se Hadan Gula. „Řekni mi, jak ses osvobodil?“

„K tomu se dostaneme, ale ne hned. Nech mě pokračovat. Když jsme se přiblížili, oráči na nás zvědavě civěli. Jeden se sundal roztrhaný klobouk, uklonil se a posměšně volal: ‚Vítejte v

Babylóně, hosté pana krále. Čeká vás s otevřenou náručí. U hradeb už máte připravené cihly a cibulovou polévku.“ Všichni se hlasitě chechtali. Pirát ztratil nervy a začal jim hrubě nadávat.

„Jak to myslíš, že na nás čeká král u hradeb?“ ptal jsem se.

„Budeme tam nosit cihly, dokud nebudeme mít úplně ohnutá záda. Ale taky je možné, že nás dřív umlátí. Ale mě bít nebudou. Zabil bych je.“

Pak promluvil Megido. „To nedává smysl. Proč by měli otroky ubíjet k smrti? Dobré otroky vidí rádi a chovají se k nim slušně.“

„Komu se chce dřít?“ zeptal se Zabado. „Ti oráči jsou chytří. Dělají jen tak, aby se neřeklo.“

„Lenošním se nikam nedostaneš,“ ozval se Megido. „Když zoráš za den hektar, je to dobré, to každý ví. Ale když jen půl, tak je to lenošení. Já mám rád dobře udělanou práci. A leccos jsem dokázal. Měl jsem hospodářství, krávy, dobrou úrodu...“

„No a co se s tím vším stalo?“ zeptal se posměšně Zabado. „To já jsem pochopil, že je lepší být vychytralý a dosáhnout všeho bez práce. Jen mě poslouvej. Až nás prodají na hradby, budou ti, co neradi pracují nosit vodu nebo dělat něco lehčího. Dřiči si naopak budou ničit záda a tahat cihly.“ Zabado se smál jako blázen.

Zažil jsem noc plnou strachu. Vůbec jsem nemohl spát. Přišoural jsem se k hlídačovu řetězu, a když všichni usnuli, přilákal jsem pozornost strážce Godosa. Byl to jeden z těch arabských lupičů, kteří si myslí, že když vás okradou, musí vám i podříznout krk.

„Řekni mi, Godoso,“ zeptal jsme se, „až se dostaneme do Babylónu, prodají nás na hradby?“

„Proč to chceš vědět?“

„Copak to nechápeš? Jsem mladý, chci žít, nechci se udřít nebo být umlácený. Můžu se nějak dostat k dobrému pánovi?“

Zašeptal: „Něco ti poradím. Godoso nikdy nedělá potíže dobrému chlapovi. Nejdřív půjdeme na trh. A teď dobře poslouvej. Až přijdou kupci, musíš říct, že jsi dobrý pracant, že budeš rád dělat pro pána, a aby tě koupili. Když je nepřesvědčíš, tak nosíš druhý den cihly. To je moc těžká práce.“

Když odešel, lehl jsem si na teplý písek, pozoroval hvězdy a přemýšlel o práci. To, jak Megido řekl, že práce je jeho nejlepší přítel, na mne hluboce zapůsobilo a byl jsem zvědav, jestli to bude platit i pro mě. Určitě by mi to pomohlo, abych se odsud dostal. Když se Megido probudil, pošeptal jsem mu, co jsem věděl od Godosa. Byla to naše jediná naděje, když jsme pochodovali k Babylónu. Jakmile jsme se odpoledne přiblížili k hradbám, viděli jsme muže v řadách, jak jako černí mravenci lezou nahoru a dolů. Když jsme přicházeli blíž, viděli jsme zřetelněji, jak tisíce mužů kopou příkopy, míchají hlínu na cihly a nosí je ve velkých koších po schodech zedníků.

Hlídači řvali na otroky a zbičovali každého, kdo vystoupil z řady. Zubožení chudáci se potáceli a snažili se dostat pod těžké koše, které nemohli někteří ani zvednout. Když je ani bič k

tomu nepřinutil, byli odkopnuti a svíjeli se v agónii. Pak je odvěkli a všechny mrtvé otroky naházeli do hromadných hrobů. Když jsem viděl ten příšerný obraz hrůzy, celý jsem se roztrásl. To mě čekalo, když neuspěju na trhu s otroky.

Godoso měl pravdu. Odvedli nás přes hradby do městského vězení a další den jsme vpochoďovali do ohrady tržiště. Muži se shlukovali do houfů a jenom biče hlídačů je udržovaly v neustálém pohybu, aby si je kupci mohli dobře prohlédnout. Já a Megido jsme se snažili promluvit na každého, kdo nám to dovolil.

Prodavač otroků přivedl vojáky z královské gardy, kteří spoutali Piráta, protože dělal výtržnosti, a krutě ho zbili. Bylo mi ho líto, když ho vlekli pryč.

Megido předpokládal, že nás každou chvíli mohou rozdělit, a tak mi rychle zašeptal, když kupci trochu poodešli: „Někdo práci nenávidí a udělá si z ní nepřítele. Daleko lepší je mít ji jako přítele. Měj ji rád. Ať ti nijak nevadí, že je obtížná. Představ si, že si můžeš postavit dům. Přece není důležité, že trámy jsou těžké a voda se musí nosit zdaleka. Slib mi, chlapče, že když budeš mít dobrého pána, budeš pracovat, jak nejlíp umíš. Když to neocení, nevadí. Pamatuji, že dobře odvedená práce má význam, dělá člověka lepším.“ Pak přestal, protože se k nám přiblížil nějaký načesaný pán a kriticky si nás prohlížel. Megido se ho zeptal na hospodářství, na dobytek a brzy ho přesvědčil, že by mu mohl být užitečný.

Toho rána bylo prodáno několik dalších mužů. V poledne mi Godoso řekl, že obchodník s otroky je znechucen a že už další noc v Babylóně nezůstane. Zbytek otroků že odvede ke královskému nákupčímu. Začínal jsem být zoufalý, když se objevil zavalitý muž a vyptával se, jestli je mezi námi pekař.

Honem jsem k němu přistoupil a řekl: „Proč by si muž jako ty bral nějakého podřadného pekaře. Nebylo by jednodušší vyučit si ochotného mladíka, jako jsem já? Jen se podívej. Jsem mladý, silný a rád pracuji. Dej mi příležitost a já budu dělat, jak nejvíc a nejlíp dovedu, abych ti vydělal hodně peněz.“

Muže moje snaha překvapila a začal vyjednávat s obchodníkem. Ten si mne do té chvíle vůbec nevšiml, ale teď najednou vychvaloval moje schopnosti, zdraví a poctivost. Konečně se dohodli. Měl jsem nového pána a myslel jsem, že jsem nejšťastnější člověk v Babylónu. Můj nový domov se mi moc líbil. Nanaid, můj pán, mě naučil, jak drtit ječmen, jak rozdělat oheň v peci a jak rozemlít mouku na medové koláče. Spal jsem ve stodole, kde bylo uskladněno obilí. Stará služka mě dobře krmila, protože jsem jí pomáhal nosit těžké věci. Měl jsem příležitost, po které jsem tak toužil. Prospívat svému pánu a doufat, že si vysloužím cestu ke svobodě.

Zeptal jsem se, jak se zadělává a peče chleba. Ochotně mi všechno předvedl. Když jsem to uměl, poprosil jsem, aby mě naučil, jak se dělají medové koláče. Brzy jsem ovládal veškeré pekařské práce a můj pán byl rád, protože mohl zahálet. Ale Svasti kroutila nespokojeně hlavou: „Lenošeni ještě nikomu nic dobrého nepřineslo.“

Pomýšlel jsem na to, že je čas, abych si něco vydělal a někdy v budoucnosti si koupil svobodu. Myslel jsem, že když skončím pečení v poledne, mohl by mi pán dovolit najít si nějakou práci na odpoledne, že bych se s ním rozdělil o výdělek. Pak mě napadlo, že bych mohl udělat víc medových koláčů a prodávat je ve městě.

Přednesl jsem svůj plán Nanaidovi a ten byl velice nadšený. „Uděláme to tak,“ řekl, „když prodáš dva koláče za jeden peníz, bude polovina moje, protože hradím náklady na mouku, med a dřevo na pečení. Zbytek rozdělím na půl.“

Měl jsem radost z jeho velkorysé nabídky, že si můžu čtvrtinu nechat. Dlouho do noci jsem vyráběl podnos, na který jsem chtěl koláče vyrovnat. Nanaid mně věnoval obnošené šaty, abych dobře vypadal. Svasti mi je pomohla upravit.

Druhého dne jsem napekl spoustu medových koláčů. Byly celé zlatavé a na podnosu vypadaly velice lákavě. Nosil jsem je po ulici a hlasitě nabízel. Zezačátku se zdálo, že o ně nikdo nestojí, ale v pozdním odpoledni už lidé začínali mít hlad a koláče šly na odbyt, až se podnos zcela vyprázdnil.

Nanaid byl spokojen a radostně mi vyplatil můj podíl. Byl jsem bez sebe štěstím, že mám několik mincí. Megido měl pravdu, když říkal, že pán ocení dobrou práci. Tu noc jsem byl tak rozrušen, že jsem nemohl usnout. Snažil jsem se vypočítat, kolik let bude trvat, než si budu moci vykoupit svobodu.

Čtvrtý den už jsem měl pravidelné zákazníky. Jeden z nich byl tvůj dědeček Arad Gula. Prodával koberce. Vozil je na oslu a černý otrok je přidržoval. Pokaždé koupil dva koláče sobě a dva pro otoka. Než je snědli, povídali jsme si.

Tvůj dědeček mi tenkrát řekl něco, co si budu pamatovat navždy: „Ty koláče mi chutnají. Ale víc se mi líbí způsob, jak je prodáváš. Je dobrý a určitě budeš mít úspěch.“ Dovedeš si představit, co ta slova znamenala pro mladého, osamocенého otoka, který hledal cestu z ponížení?

Prešel měsíc a já jsem pořád přidával mince do peněženky. Začínala se plnit, cítil jsem to pod opaskem. Práce se stala mým nejlepším přítelem, přesně, jak řekl Megido. Byl jsem šťastný, ale Svasti byla zneklidněná, že pán tráví hodně času v hernách.

Jednou jsem potkal na ulici Megida. Vedl tři osly naložené zeleninou na trh. „Vede se mi docela dobře,“ povídal. „Pán si váží dobře udělané práce a povýšil mě na kočího. Vidiš, že mi věří natolik, že mě poslal samotného na trh, a také rozhodl, že sem dopraví mou rodinu. Práce mi pomohla dostat se z velkých potíží. Jednoho dne mi pomůže vykoupit se z otroctví a mít vlastní hospodářství.“

Čas ubíhal a Nanaid stále netrpělivěji čekal, až se vrátím z prodávání medových koláčů. Nedočkavě počítal a dělil mince. Pobízel mě, abych objevil další možnosti prodeje.

Často jsem zašel až za město, kde otroci stavěli hradby. Těžko jsem snášel pohled na lidské utrpení, ale našel jsem tam několik dobrých zákazníků. Jednou jsem zahlédl Zabada, jak čeká v řadě s košem, aby mu jej naplnili cihlami. Byl vyzáblý, celý ohnutý a záda měl samou ránu od biče. Litoval jsem ho a podal mu koláč. Rychle si ho narval do úst jako hladové zvíře. Všiml jsem si jeho pohledu a utíkal jsem honem pryč, aby mi nevzal celý tác.

„Proč se tak dřeš?“ zeptal se mně Arad Gula jednoho dne. Dal mi stejnou otázku jako ty, pamatuješ? Řekl jsem mu, co mi Megido pověděl o práci. Hrdě jsem mu ukázal plnou peněženku a sdělil mu, že šetřím, abych si vykoupil svobodu. Ptal se, co budu dělat potom. Odpověděl jsem,

že se chci stát obchodníkem. Pak prohodil něco, co jsem netušil: „Víš, byl jsem taky otrokem, ale teď jsem pánovým partnerem.“

„Přestaň,“ rozzlobil se Hadan Gula. „Nebudu poslouchat výmysly, že dědeček byl otrok.“ Oči mu svítily hněvem.

Šaru Nada však zůstal klidný: „Vážím si ho, protože se dokázal vymanit z ponížení a brzy se stal jedním z nejváženějších lidí v Damašku. Je vnuk ze stejného těsta? Dokáže se podívat na skutečnost přímo anebo dává přednost životu ve falešných iluzích?“

Hadan Gula se vztyčil v sedle. Rozechvělým hlasem odpověděl: „Dědečka měli všichni rádi. Jeho dobré skutky jsou nekonečné. Když nastal hladomor, nakoupil obilí z Egypta a poslal karavany, aby ho dopravili do Damašku. Rozdělil ho lidem, aby nepomřeli hladem. A ty mi tvrdíš, že byl jenom opovrhovaným otrokem v Babylóně?“

„Kdyby byl v Babylóně zůstal, pak by byl opovrhovaným otrokem, ale on se vlastní pílí a námahou stal váženým mužem v Damašku. Bohové mu vynahradili neštěstí a dodali mu velkou důstojnost,“ odpověděl Šaru Nada a vážně pokračoval. „Když mi řekl, že je otrokem, že toužil horoucně po svobodě, ale teď, když má dost peněz na vykoupení, že váhá protože už tolik nevydělává, a bojí se opustit jistotu u pána, rozhodně jsem s ním nesouhlasil. Nedrž se pána. Zkus znovu být svobodným člověkem. Rozhodni se, co chceš v životě dokázat, a práce ti k tomu pomůže.“ Když odcházel, řekl, že je rád, že jsem mu otevřel oči.

Jednou jsem na obchůzce zahlédl shluk lidí a zeptal jsem se, co se stalo. Jeden kolemjdoucí mi odpověděl: „Copak jsi neslyšel? Jeden otrok na útěku zabil královského hlídače a bude potrestán. Je tu dokonce i král.“

Kolem sloupu, kde měl být trest vykonán, se tlačila spousta diváků. Neodvážil jsem se jít blíž, abych uchránil koláče. Vyšplhal jsem se tedy na rozestavěnou zeď, abych viděl přes hlavy lidí. Měl jsem štěstí a zahlédl samotného krále Nabukadnezara, který přijel ve zlatém voze. Nikdy jsem se takové události nezúčastnil, nikdy jsem nespátril tolik nádhery kolem sebe.

Neviděl jsem místo, kde otroka bili, ale slyšel jsem jeho křik a úpění. Překvapilo mne, že vznešený král přihlíží takovému utrpení. Viděl jsem, jak se směje a žertuje se svými společníky. Pochopil jsem, že je krutý, a proč musí otroci stavět hradby za tak nesnesitelných podmínek.

Když otrok zemřel, bylo jeho tělo vytaženo na sloup a pevně přivázáno, aby všichni viděli. Jak se dav vytrácel, popošel jsem blíž a zahlédl vytetované hady. Byl to Pirát.

Druhého dne jsem potkal Arada Gulu. Zdál se jako vyměněný a nadšeně mě pozdravil. „Otrok, kterého jsi znal, je nyní svobodný. Tvoje slova byla přímo zázračná. Víc jsem prodal a víc vydělal. Moje žena je šťastná. Je pánovou neteří a tak by chtěla, abychom se odstěhovali někam do cizího města, kde by nikdo nevěděl, že jsem byl otrokem. Špatné pověsti tak budou uchráněny i naše děti. Práce se stala mým nejlepším přítelem. Získal jsem sebevědomí a v obchodě se mi daří. Rád bych ti nějak odplatil, žes mi dodal odvalu.“

Jednou večer za mnou přišla Svasti celá rozčilená: „Pán má problémy. Bojím se o něj. Před několika měsíci přišel v herně o hodně peněz. Neplatí ani za obilí a za med. Neplatí ani lichváři. Všichni jsou rozzlobení a vyhrožují mu.“

„Proč se o něj bát? Nejsme přece žádné chůvy,“ odpověděl jsem neuváženě.

„Lehkomyslné mládí ničemu nerozumí. Lichváři dal do zástavy dům. Podle zákona má na něj nárok a může ho prodat. Nevím, co dělat. Takový dobrý pán. Proč zrovna on má takové starosti?“

Svastiny obavy byly na místě. Ráno, když jsem pekl, přišel lichvář s mužem, kterému říkal Sassi. Ten si mě prohlédl a řekl, že vyhovuji. Lichvář ani nečekal na pánův návrat a poručil Svasti, aby vyřídila, že si mne odvedl. Tak jsem musel v jediných šatech a s drobnými mincemi za opaskem odejít od rozdělané práce.

Měl jsem po nadějích. Herny a pivo mi způsobily další pohromu. Sassi byl nevrlý neotesaný muž. Když mne vedl městem, řekl jsem, co jsem dělal u Nanaida a vyjádřil domněnku, že budu dobře sloužit i jemu.

„Nemám rád takovou práci a mistr také ne. Král mu nařídil, aby postavil část velkého kanálu. Poslal mě sehnat otroky, aby práce šla rychle kupředu. Phe, jak se tak náročné dílo může dělat rychle?“

Představ si poušť bez jediného stromu, jen nějaké nízké křoví. Slunce páliло tak, že voda v sudech byla horká a stěží se dala pít. Představ si zástupy mužů, jak scházejí do hluboké jámy. Tam naplnili koše hlínou a vynášeli je nahoru po prašných cestičkách od rána do noci. Jídlo nám podávali v otevřených žlabech, takže jsme byli jako prasata. Neměli jsme stany ani postele. Zahrabal jsem peněženku na tajném místě, ale pochyboval jsem, že ji ještě budu potřebovat.

Začal jsem pracovat s chutí, ale jak čas utíkal, cítil jsem, jak mě opouštějí síly. Dostal jsem horečku a ztratil chuť k jídlu. Sotva jsem se dotkl skopového a zeleniny. V noci jsem se zmítal slabostí a zármutkem.

Ve svém neštěstí jsem přemýšlel, jestli přece jen nebyl lepší Zabadův plán - lenožit a neztrhat si záda prací. Pak jsem si vzpomněl, jak jsem ho viděl naposled, a bylo mi jasné, že to není dobrý nápad.

Vzpomněl jsem si na Piráta a jeho vzpurnou povahu. Uvažoval jsem, zda by bylo lepší bojovat a zabíjet. Ale vzpomínka na jeho zakrvácené tělo mi dokázala, že to nebylo k ničemu.

Potom jsem si vybavil, jak jsem viděl naposled Megida. Ruce měl zničené prací, ale vypadal spokojeně. Jeho životní zásady byly nejlepší.

Já jsem přece chtěl pracovat jako Megido. Proč mi tedy dřina nepřinesla úspěch a štěstí? Přinesla Megidovi štěstí práce nebo to bylo dílo bohů? Měl jsem snad celý život dřít a nezískat svobodu, po které toužím? Byl jsem tvrdě postižený.

Za několik dní se mi zdálo, že jsem na konci sil, na své otázky jsem nenacházel odpověď, a tehdy si mne nechal předvolat Sassi. Přišel posel od mistra, abych se vrátil do Babylónu. Zabalil jsem se do hadru, kterému se dřív říkalo šaty, vyhrabal svou vzácnou peněženku a odcházel.

Cestou jsem myslel neustále na slova písně z Harrounu, mého rodiště: „*Když člověka žene v bouři vichřice, nezná cíl ani směr.*“

Byl mi určen další trest, o kterém jsem nevěděl? Očekávají mě nová trápení?

Vjížděl jsem do mistrova dvora a nedovedeš si představit, jak jsem byl překvapen, když jsem uviděl, že na mě čeká Arad Gula. Pomohl mi ze sedla a objal mne jako dlouho ztraceného bratra. Když jsme odcházeli, šel jsem za ním jako otrok za pánem, ale on to nedovolil. Vzal mě kolem ramen a řekl: „Všude jsem tě hledal. Když už jsem přestával doufat, potkal jsem Svasti a ta mi řekla o lichváři. Ten mne dovedl k tvému vznešenému pánovi. Jen obtížně jsem se s ním domluvil. Nechal si vyplatit velkou sumu, ale ty za to stojíš. Tvoje filozofie a obchod mi pomohly k velikému úspěchu.“

„To je Megidova filozofie, ne moje,“ přerušil jsme ho.

„Megidova i tvoje. Díky vám teď pojedeme do Damašku. A já potřebuji partnera. Tak se dívej! Za chvíli z tebe bude svobodný muž.“ Jak dořekl, vytáhl ze šatů hliněnou tabulku, kde jsem byl zapsán jako otrok. Zdvihl ji nad hlavu a mrštil s ní o kámen, že se rozbila na tisíc kusů. Na ty pak šlápl, takže zbyl jen prach.

Oči se mi naplnily slzami. Uvědomil jsem si, že jsem nejšťastnější člověk v Babylóně.

Vidíš, že v té největší bídě byla práce nejlepším přítelem. To, že jsem chtěl pracovat, mě zachránilo před prodejem na stavbu hradeb. A zapůsobilo to na tvého dědečka tak, že si mne vybral za partnera.

Hadan Gula se zeptal: „Klíčem k bohatství mého dědečka byla tedy práce?“

„Ano, když jsme se poznali, byl to jeho jediný klíč. Dědeček měl z práce radost a bohové jej za všechno úsilí velkoryse odměnili.“

„Začínám to chápat,“ promluvil Hadan Gula zamyšleně. „Práce ho dovedla k úspěchům, které obdivovali jeho přátelé, zaručila mu úctu celého Damašku. Práce mu přinesla všechny věci, které uznávám. A já myslel, že je jen pro otroky.“

„Život má hodně radostí a každá má své místo,“ řekl Šaru Nada. „Jsem rád, že práce není jen pro otroky. Přišel bych o největší životní radost. Dokážu se sice potěšit mnoha věcmi, ale z ničeho nemám takovou radost jako z práce.“

Šaru Nada a Hadan Gula projížděli stínem vysokých hradeb k masivní bronzové babylónské bráně a pak dále ulicemi města.

„Vždycky jsem si přál být jako dědeček,“ přiznal Hadan Gula. „Nikdy předtím jsem si neuvědomil, jaký vlastně byl. Tvoje vyprávění mi ho přiblížilo. Teď když jsem ho pochopil, obdivuji ho ještě víc a chci být jako on. Obávám se, že ti nebudu moci oplatit, co jsi mi řekl o klíči k úspěchu. Odedneška ho však začnu používat. Budu skromný jako dědeček, když začínal. Vlastně mi to vyhovuje mnohem víc než šperky a drahé šaty.“

Hadan Gula domluvil a začal sundávat náušnice a prsteny. Pak popohnal koně, svižně se zařadil a s hlubokou pokorou jel za vůdcem karavany.

Historický přehled

Na stránkách historie se neobjevilo žádné tak kouzelné a legendami opředené město jako Babylón. Již samotné jeho jméno vyvolává představu bohatství a nádhery. Poklady zlata a drahých kamenů tam byly vskutku nesmírné. Každý si jistě představuje, že takové město musí ležet uprostřed úrodné kvetoucí krajiny. Skutečnost však byla jiná. Babylón se rozkládal u řeky Eufrat ve vyprahlé rovině, kudy nevedla ani žádná významná obchodní křižovatka. Nedostatek dešťů způsobil, že půda byla neúrodná. Nebyl tam ani žádný kámen potřebný ke stavbám.

Babylón je vynikajícím příkladem lidské schopnosti dosáhnout neuvěřitelných výsledků využitím možností, které jsou k dispozici. Všechno, co přispělo k rozvoji města, bylo dílem jeho obyvatel. Babylón měl pouze dva přírodní zdroje - půdu a vodu v řece. Vybudování zavodňovacího systému bylo jedním z největších technických objevů. Z řeky vedly ohromné kanály a od nich úzké žlaby, kterými byla země doslova protkána. Z kanálů otroci čerpali vodu do žlabů, půda se zavlažila a probudila k životu. Závlahové hospodářství přineslo úrodu, jakou svět ještě neviděl.

Babylón měl naštěstí po dobu své dlouhé existence rozumné krále, kteří nemarnili čas bitvami a loupeživými nájezdy, ale spíše budovali a zvelebovali město. Bojovali sice v mnoha válkách, ale byly většinou obranné, protože sousední národy neustále usilovaly o dobytí pokladů bohatého Babylónu. Velcí babylónští vladaři jsou zapsáni v historii jako moudří, odvážní a spravedliví. Město nemělo panovníky, kteří by chtěli ovládnout svět nebo si podmanit okolní národy a zotročit je.

Babylón už neexistuje. Lidé, kteří jej budovali a po tisíce let udržovali, odešli do říše stínů, a z města jsou ruiny.

Babylón ležel v Asii asi devět set kilometrů od Suezského průplavu směrem na východ nad Perským zálivem zhruba ve třiceti stupních severní šířky, tedy ve stejné poloze jako Yuma v Arizoně. Podnebí je horké a suché.

Dnešní údolí Eufratu, z minulosti známé jako kvetoucí kraj, je větrem vysušená vyprahlá poušť. Skromné traviny a řídké křoví neustále bojují o existenci s navátým pískem. Zmizela úrodná pole i kvetoucí města, kde se střídaly početné karavany s přepychovým zbožím. Jedinými obyvateli jsou kočovní Arabové opatrující svá nepatrná stáda. Tato situace nastala přibližně v době začínajícího křesťanství.

V údolí bylo plno kopců, které se po staletí ničím zvláštním nevyznačovaly. Po čase však kousky rozbitých džbánů a cihel vyplavované občasnými dešti přece jen přilákaly pozornost archeologů. Evropská i americká muzea vyslala expedice, aby zjistily, co se vlastně v pahorcích nachází.

Krumpáče a lopaty brzy ukázaly, že pahorky jsou v podstatě návěje tisíciletí nad starověkými městy. Mohly být považovány za hrobky těchto staveb.

Také Babylón byl zavát pouštním pískem skoro dvacet století. Původně byl vystaven z cihel, ty se však během let rozpadly a zase se proměnily v hlínu. V hromádách navršené zeminy

nikdo netušil existenci kdysi bohatého města až do doby, kdy se odborně odstranily nánosy z jeho povrchu a odkryly se tak trosky vznešených chrámů a paláců.

Mnozí vědci považují Babylón a okolní města za kolébkou naší civilizace. Někteří dokonce tvrdí, že tato civilizace vznikla již před osmi tisíci lety. Je zde jedna zajímavá skutečnost - a to určení letopočtu.

V babylónských ruinách se našel popis zatmění slunce. Moderní astrologové vypočítali podle zatmění slunce v Babylóně časové rozmezí a provedli přepočty mezi naším a jejich kalendářem. Tak se mohlo dokázat, že před osmi tisíci let žili v opevněném městě Sumerové. Kolik století město trvalo lze zjistit jenom odhadem. Obyvatelé však byli stěží pouzí barbaři žijící za ochrannými hradbami. Byli to moudří a vzdělaní lidé.

Podle nejstarších historických dokladů víme, že to byli první inženýři, matematici, finančníci a jako první začali používat písmo.

Připomněli jsme již závlahové hospodářství, které změnilo pusté údolí v kvetoucí zemi. Zbytky kanálů byly odkryty, i když je zavalá vrstva písku. Některé z nich byly tak rozměrné, že po vyčištění by jimi mohlo projet dvanáct zapřažených koní. Svou velikostí se tedy mohou rovnat největším kanálům v Coloradu a Utahu.

Kromě zavlažování polí vypracovali babylónští inženýři další projekt podobného rozsahu. Podle odborně zhotoveného zavodňovacího systému zúrodnili ohromné plochy nevyužité půdy v soutoku řek Eufrat a Tigris.

Řecký cestovatel a historik, Hérodotos navštívil Babylón v době jeho největšího rozkvětu a byl jediný, kdo ho popsal z pohledu nezaujatého vědce. Jeho zápisky nám umožnily poznat geografickou polohu města a některé zvyky jeho obyvatel. Zmiňuje se o pozoruhodné úrodnosti půdy a o bohaté sklizni pšenice a ječmene.

Sláva Babylónu pohasla, ale jeho moudrost se nám zachovala. Je naší povinností tyto doklady uchovat. V tehdejší době obyvatelé města neznali papír. Vyrývali tedy pečlivě zápisy do hliněných tabulek, které se pak vypalovaly v peci, aby se zpevnily. Hliněné tabulky měřili asi patnáctkrát dvacet centimetrů a měly stejný účel jako dnešní písemnosti. Byly do nich vyryty legendy, poezie, historie, kopie královských nařízení, právní nároky na nemovitosti, dlužní úpisy a dokonce i dopisy, které poslové doručovali do větších vzdáleností.

Hliněné tabulky nám umožnily nahlédnout do osobních záležitostí obyvatel Babylónu. Jedna taková tabulka zřejmě pochází z vlastnictví místního obchodníka a týká se zákazníka, který přivedl krávu a vyměnil ji za sedm pytlů obilí. Tři mu byly vydány okamžitě, čtyři další si mohl vyzvednout podle libosti.

Archeologové objevili celé knihovny, v nichž se nacházely statisíce hliněných tabulek, které až dosud bezpečně spočívaly v troskách města.

Jednou z nejvýznamnějších pozoruhodností Babylónu byly ohromné hradby kolem města. Svou monumentalitou bývají přirovnávány k slavným egyptským pyramidám a zařazují se mezi sedm divů světa.

První hradby byly zbudovány zásluhou královny Semiramis. Při vykopávkách se však dělníkům vůbec nepodařilo je objevit. Není známa ani jejich výše. Dříve se odhadovala asi na patnáct až osmnáct metrů. Hradby byly z vnější strany obložené cihlami a chránil je hluboký vodní příkop.

Asi šest set let př. n. l. za vlády krále Nabopolassara se hradby přestavovaly. Král měl gigantické plány, ale jejich dokončení se nedožil. Úkol převzal jeho syn Nabukadnezar, jehož jméno známe z Bible.

Rozměry babylónských hradeb byly ohromující. Úřední zápisy vypovídají, že dosáhly výšky asi čtyřicet osm metrů, což se rovná dnešnímu patnáctipatrovému domu. Celková délka se odhaduje na čtrnáct a půl až sedmnáct a půl kilometrů. Vrchol hradeb byl tak široký, že po něm mohlo projet spřežení šesti koní. Z tak ohromné stavby se však zachovalo jen málo - část základů a příkopů. Zbytky cihel Arabové rozvezli na stavby v jiných místech.

Proti babylónským hradbám vytáhl skoro každý vládce té doby. Město bylo mnohokrát obléháno, ale vždycky nadarmo. Armády tenkrát nebyly zrovna malé. Historikové uvádějí 10 000 jezdců, 25 000 vozů, 1 200 pěších pluků po 1 000 mužích. Přípravy veškerého materiálu a potravin pro předpokládanou trasu tažení trvaly často dva až tři roky.

Provoz Babylónu se podobal dnešnímu modernímu městu s rušnými ulicemi a obchody. Podomní obchodníci nabízeli zboží v hustě obydlených čtvrtích města. Kněží sídlili v nádherných chrámech. Uprostřed města byl prostor vyhrazený pro královské paláce. Hradby kolem nich byly vyšší než hradby kolem města.

Babyloňané byli zruční řemeslníci. Vynikali v sochařství, malířství, tkalcovství, zlatnictví i v zemědělství. Krásná díla vytvářeli šperkaři. Mnoho jejich výrobků bylo nalezeno v hrobech bohatých obyvatel a jsou dnes vystaveny ve významných světových muzeích.

V době, kdy jinde ve světě lidé káceli stromy kamennými sekerami, lovíli a bojovali oštěpy s kamennými hlavicemi, Babyloňané používali sekerky kovové. Rovněž hlavice jejich oštěpů a šípů byly z kovu.

Babyloňané byli velice zdatní finančníci a obchodníci. Je známo, že jako první začali používat peníze, že měli úvěrové listy a zavedli registraci domů.

Babylón nebyl dobyt cizí armádou až do roku 540 př. n. l. Ani tenkrát však nebyly hradby zbourané. Příběh jeho zániku je velice zvláštní. Perský král Kýros, jeden z největších vládců té doby, chtěl město napadnout a zničit nedobytné hradby. V Babylóně však poradci přesvědčili krále Nabonida, aby se vzdal dříve, než bude město poraženo, protože je silně oslabeno po konfliktu s kněžstvem. Kýros tedy vstoupil do Babylónu bez boje a okamžitě převzal vládu do svých rukou.

Moc a sláva města se pak pomalu vytrácely, až po několika staletích zmizely úplně. Babylón byl ponechán napospas větrům a bouřím, až jej pohltila poušť, ze které původně vznikl.

Babylón zmizel a nikdy neožil, ale pro civilizaci znamenal velice mnoho. Čas sice rozrušil pyšné hradby a mohutné chrámy se proměnily v prach, babylónská moudrost však přetrvává dodnes.

AUTOR A KNÍŽKA

George Samuel Clason se narodil v Louisianě, Missouri 7. listopadu 1874. Navštěvoval univerzitu v Nebrasce a sloužil v armádě během španělsko-americké války. Na začátku své profesionální kariéry založil vlastní společnost Clason Map Company of Denver a vydal první cestovní atlas pro Spojené státy a Kanadu. V roce 1926 vyšel první z řady příběhů o hospodaření a finančním úspěchu ve starověkém Babylónu. K jeho rozšíření přispěly banky a pojišťovny, takže se dostal do rukou miliónů čtenářů. Nejznámější je příběh „Nejbohatší muž v Babylóně“. „Babylónská podobenství“ se stala klasickou inspirací.

NEJBOHATŠÍ MUŽ V BABYLÓNĚ

George S. Clason

Z anglického originálu The Richest Man in přeložila Marta Kotyza

Jazyková úprava Ludmila Kotyzová

K vydání připravila PhDr. Jiřina Glombová

Typografie Vladimír Nárožník

V roce 1995 vydalo nakladatelství JK, Jan Kanzelsberger, Praha jako svou 49. publikaci ve spolupráci s nakladatelstvím Pragma

Sazbu připravil Michal Uhde

Vytiskla tiskárna EKON, Jihlava

MILIÓNŮM ČTENÁŘŮ POMOHLY

známé „*Babylónské příběhy*“.

Jsou nejlepší ze všech inspiračních děl na téma obchodní zdatnosti a finanční prosperity vedoucí k osobnímu blahobytu.

JSOU PSÁNY JAZYKEM JEDNODUCHÝM

tak jako bible.

Prosté a přitom fascinující příběhy vás usměrní na správnou cestu vedoucí k prosperitě a ke spokojenosti.

TENTO SLAVNÝ BESTSELLER

je považován za moderní klasiku.

Nabízí vám správný pohled na ekonomiku a řešení vašich osobních finančních problémů.

STANE SE VAŠÍM PRŮVODCEM

po celý život.

Odhalí vám tajemství, jak se k financím dostat, jak si je udržet a jak peníze vydělávají další peníze.

NEJBOHATŠÍ MUŽ V BABYLÓNĚ!

PŘEČTĚTE. DOPORUČTE SVÝM NEJBLIŽŠÍM A S CHUTÍ SE VYDEJTE NA CESTU K BOHATSTVÍ!

ISBN 80-85387-30-1

OBSAH

PŘEDMLUVA

LIDSKÁ TOUHA PO ZLATĚ

NEJBOHATŠÍ MUŽ V BABYLÓNU

SEDM ZÁSAD

SEZNAMTE SE S BOHYNÍ ŠTĚSTÍ A LÁSKY

PĚT ZÁKONŮ O ZLATĚ

BABYLÓNSKÝ BANKÉŘ

BABYLÓNSKÉ HRADBY

OBCHODNÍK S VELBLOUDY

Z BABYLÓNSKÝCH HLINĚNÝCH TABULEK

NEJŠŤASTNĚJŠÍ ČLOVĚK

HISTORICKÝ PŘEHLED